DE ACELASI AUTOR :

SARSY PRINTUL PERIFERIILOR - TEATRU
ROMEO BEFORE JULIET - TEATRU
ALBASTRU NUMELE TĂU E GRI - POEZII

ISBN: 978-606-8708-13-3

MIHAI PETRESCU

CODINELA

MIHAI PETRESCU

CODINELA

Mihai Petrescu

Codinela

Timișoara, 2015

O ediție îngrijită de Ovidiu Boncalo
DTP și concept grafic: Oana Paul
Foto coperta: Cula din Banloc, județul Timiș

Ne puteți contacta și lansa comenzi:
medievalbooks62@yahoo.com

ISBN: 978-606-8708-13-3

Prefața

Inspirată de drumețiile autorului pe dealurile Recașului, Codinela, ne poartă într-o călătorie ce evocă un episod din istoria Banatului aflat în ultimii ani ai dominației otomane până în momentul ocupării cetății Timișoarei de către armatele lui Eugeniu de Savoya. Codinela este o nuvela istorică ce surprinde culoarea epocii medievale a începutului de secol XVIII cu mentalități, comportamente, relații sociale, elemente de vestimentație și vocabular.

Autorul, fin cunoscător al contextului istoric, dar și a vieții cotidiene, ne poartă paşii prin societatea medievală a vremii pe care o descrie cu lux de amănunte, o societate a oamenilor din diverse categorii sociale, trecuți prin viață, unii înţelepţi, alții cuprinşi de vicii lumeşti amenințați permanent de sabia lui Damocles reprezentată de ienicerii corupți din armata otomană a vilayetului Timișoarei. Se creionează astfel o permanentă stare de nesiguranță care duce la apariția haiducilor în zonele ocupate de turci ca singură formă de protest și de revoltă față de nedreptățile sociale. O astfel de ceată era cea a haiducului Tache, haiduc clasic ce luptă împotriva turcilor și împarte bani săracilor care-i protejează ascunzișurile. Această stare de nesiguranță cadrează cu cea a epocii: acțiunea nuvelei este bine ancorată în timpul istoric, surprinzând excelent vremurile tulburi ale anului 1711 atât în Banatul ultimilor ani ai dominației otomane cât și-n Țara Românească unde evenimntele se precipită datorită trădării lui Brâncoveanu față de turci, prin jocul său dublu în bătălia de la Stănilești.

Autorul surprinde în nuvelă evoluția familiei negustorului Eufrosin, fiul strostelui cetății Devei, venit în cetatea Timișoarei pentru a face avere și acțiunile haiducilor lui Tache din dealurile Recașului cărora li se va alătura Codinela, fiica lui Eufrosin, care preferă să renunțe la o viață de lux pentru a se alătura haiducilor, contrastând cu situația localnicilor care se complac într-o viață mizeră și umilă.

Povestea se derulează cronologic respectând criteriul succesiunii temporale, fiind o lectură plăcută, captivantă, deznodământul fiind unul care lasă libertate de imaginație cititorului.

Lector dr. Nicolae Hurduzeu
Universitatea de Vest din Timișoara

Codinela

Călătorilor care preţ de un minut îşi fac timp să admire frumuseţea dealurilor Recaşului , ascultând sunetele tainice de prin vii

- O poveste -

Versuri haiduceşti culese din zona Timiş, plasa Recaş:

“Foaie verde de mesteacăn
Cine trage să stea ţeapăn
Şi haiduc de vrei să-mi fii
Şapte ani de lanţ să ţii…

Dezlegare, dezlegare,
Dă-mi şi mie o scăpare,
Stăpânul de mă muşcă ,
Numai fierul îl mai puşcă…

Capitolul 1

Când coborî domol drumul spre cetatea Timişorii dinspre dealurile dulci, te îmbie să faci popas frumuseţea cătunului Recaşului, în vălătuc de fluturi și râcâit de gâze, în plin soare puternic de amiază de vară….

Şuierul vântului este doar la nivelul ochilor boabelor de struguri, de unde iese vâna de vin negru ca ţiţeiul, aspru si clocotitor, nerecomandat călătorului ce socoate că mai duce trei ceasuri de mers în şa…

Pitite departe de ochii drumeţilor şi mai ales ale gărzilor Paşei de la Timişoara, un pumn de bordeiaşe chiar sub panta viilor stau ascunse bine, aproape de neghicit. Sunt date de gol numai prin firul de fum ce se iţește hoţeşte când şi când. Trebuie să ai experienţă şi fler de oştean să ghiceşti bordeiele haiduceşti, avântate la poala unei gropi de modelat cărămizi din pamânt galben, aşa, la păcăleală….

Tăchiţă haiducul, sălăşluia de cinci anişori la furăciune drept la drumul Împărăţiei, lovind când şi când ziua în amiaza mare orice carâtă de poştă, călăreţi ori căruţe de călătorie, după cum îi era voia şi pofta.

Tăchiţă se înrăise cu turcii de la începutul venirii lui aici, şi uimirea îi era mare, nu haiducea niminea pănă în codrii Lovrinului, de parca împietrise inima în români de frică ori lenevească….Din plictiseală chiar cumpărase o prăvălie în miezul cetăţii Timişoarei unde sluga sa preaplecată vindea lumânări şi cărbuni chiar Paşei şi ienicerilor, sporind avutul cu bani la vedere….ba chiar Tăchiţă colecţiona arme turceşti, alămuri, veste de piele cu bumbi si pistoale cu miez de

chihlimbar la care ţinea nevoie mare….

Nu primea în banda sa pe nimeni, având slugi doi frati cam muţi la gură, de prin codrii Mehedinţiului. La cai tocmise un băiet din Ohaba, fără de fiorul fricii, care împreună cu un ţigănuş şchiop, îngrijeau cai de o neasemuită frumuseţe, inclusiv un lipiţan austriac, de părea un fursec de zahăr printre roibii ceilalţi…

La atac Tăchiţă se bizuia pe doi bărbaţi aspri şi feroci la vedere, unul scund, Ştefăniţă Albitul şi altul veşnic zeflemitor la vorbe dar iute şi rău la încăierare, Filon….Câteodată nu ştiai cine conduce pe cine, Filon ataca singur cu iuţeală, dar cu auzul cercetând după răsuflare dacă Ştefăniţă zis Albitul, că era albit la păr de tânăr, este în preajmă. Tăchiţă de abea ţinea ritmul, cu mânele înfipte în pistoalele turceşti şi zbierând de ţi se împietrea inima de frică….

În curtea interioară a casei unei familii din cetatea Timişoarei copiii ţipau din gură de şarpe, chiuind. Cu mâinile pe prispă, privind gata, gata să strige la ei, Eufrosin târgoveţul îşi isprăvea ziua răcorindu-se cu o ulcică de pamânt ars plină ochi cu vin rose uşor, rece ca gheaţa. Din umbră păzea slujitorul său preaplecat, Vasilică Basoride, chelarul afacerilor şi om de încredere. Cu degetele uscate zăngănea inelul cu chei de la pivniţele cu mărfuri, de la poarta cea mare pe care în curând urma să o zăvorească, când copilaşii ispraveau jocul…. Jos în curte în ţărână, trei copii se jucau ţipând fericiti, nestânjeniţi decat de umbra care începea să învaluie şoproanele din spate. În ţărână imaginaseră o piaţă şi cu nuiele reprezentând figurine ce le maimuţăreau ca pe muşterii veşnic nemulţumiţi de târgoveţi…Cea mai aprinsă la joc era fata familiei,

slăbuţă şi cu ochii rotunzi, negri, alintată pe nume Codinela, cu o rochiţă cu flori, acum toată neagră de praf şi pământ, desculţă şi cu un maimuţoi de paie în mână, alerga în cerc, cântând…. Ceilalţi copii erau din vecini, şi un băieţel mai deşirat, cu un defect la o mânuţă, se tinea dupa ei, încercând să prindă ritmul…. Eufrosin priveghea de la balustrada etajului, sorbind din ochi fetiţa….din când în când muindu-şi buzele în ulceaua rece….de nu era fetiţa, demult ar fi plecată soaţa consoartă, iar el se desfăta cu imaginea Ritei, postăvăreasa, cu ţâţele ei ca ghiulele turceşti, tari, albe și grele…

-Eufrosin, nu ducem copiii, că se întunecă ? auzi el glasul doamnei familiei, care şuşotea din spate, vezi Doamne să nu îl supere, ca era amarnic la supărare, se ştia….

Plictisit învârti din degete şi sluga mai mare a curţii purcese în ogradă să ducă copiii în uliţă şi să tragă caii în grajduri, înainte să zăvorească porţile grele, cu ferecături de fier.

De dedesubt se auzi ţipătul de nemulţumire al Codinelei, ar fi vrut sa continue joaca….

Răcoarea nopţii se înfiripa uşor, în ţiterele cosaşilor şi al greierilor neobosiţi, ici şi colo se zburătăceau hulubi întârziaţi care se ghemuiau în cuiburi la culcare….Fornăitul calului şi paşi de slugi cu ulcioare cu apă de spălat se auzeau de pe coridoarele de la etaj…..

La masa pătrată, Eufrosin sfârşea de mâncat. O slugă îi întinse un castronel să se spele pe degete, îi oferi un pocal cu vin, dar Eufrosin din deget îl refuză. Privea spre perete întunecat, fără să coboare privirea spre soaţă, care aplecată la fetiţă, îi ştergea fruntea cu o batistă.

Brusc, prin ferestrele deschise se auziră ţipete

sfâşâietoare, de femeie. Eufrosin cu un ochi privi spre uşă, unde în semiîntuneric şedea mut Basoride. Acesta la privirea stăpânului înclină din cap a încuviinţare, amândoi ştiau de sursa gemetelor, vecinul lor spoitorul îşi muncea femeia şi copiii în căutare de băutură....

Fetiţa se smuci speriată de ţipete, ceea ce îl enervă şi mai tare pe Eufrosin, care dintr-o mişcare fu la uşă, luând din cui un pistol turcesc cu măciulia mânerului meşteşugit bătută în alamă. Coborâră în pripă iar soaţa silabisi ca pentru ea,

- Eufrosin, ai grijă, sunt ceasuri când cântă muezinul.....

Cu felinarele bălăngănindu-se în toate părţile, două slugi deschiseră porţile ferecate, și toţi se repeziră la casa din stânga, izbind cu cizmele poarta pătată de ploi şi scursuri de rugină.

În bucătăria vecinilor, care nu mai avea sticle la ferestre, stăpânul familiei le spărsese cu seri în urmă la nervi, copiii şedeau azvârliţi care încotro, inclusiv băetanul de se jucase cu micuţa Codinela mai devreme, prezentându-se cu o buză înroşită şi cămeşa zdrenţe. Femeia zăcea trântită peste o laviţă, iar vaşnicul spoitor o canonea cu un drug de fier, strangulând-o aprig, roşu la faţă şi cu scuipatul curgându-i lesne pe gât.

-Hei ! Hei, vecine ! tuna Eufrosin neînduplecat, ţinând pistolul ca pe un ciocan, mai dihai sa îi înfigă una în cap decât să îl armeze la foc...

Spoitorul neclintit o apăsa pe femeie cu drugul înainte, beat mort şi amesteca deopotrivă şoapte nedesluşite urmate de torente de salivă murdară....

Eufrosin cu o mână îl săltă în sus, şi cu vorbe îndesate îi spuse de aproape :

Eufrosin :- Spoitorule, la orele astea nu se cade să faci moarte de om şi să îi munceşti cu bătaia pe cei

mici, fii bun si gustă ce ţi-am adus mai degrabă din prietenie decât din altceva, - minţi el - uite ai aici un ulcior cu vin de Recaş, de bei, trânteşti armăsarul numai din pocnet de degete....Şi îi zâmbi cu falsitate, dar cu sentimentul că răbdarea îi era pe sfârşite şi tare ar fi dezlanţuit slugile cu parii pe el, să îl înmoaie de tot.

Spoitorul când văzu ulciorul, se însenină, şi îşi şterse cu dosul palmei gura murdară, se dădu jos de pe femeie şi lăsă moale mâna cu drugul de fier pe podele. Eufrosin luă binişor drugul de jos şi îl aruncă cu măiestrie pe fereastra deschisă tocmai în fundul ogrăzii...Privi să vadă dacă toţi plozii sunt în regulă şi din mână făcu semn la slugi să iasa. În seara asta, cât de cât se instaura pacea la Spoitor în familie.

Ieşiră în răcoarea nopţii, unde paşi şi uruit de roţi de căruţă întarziată se mai auzeau duduind pe caldâram, undeva pe o uliţă centrală...

Brusc, când să dea colţul de piatră să intre în curtea lor, două siluete se iţiră din întuneric. Văzând că sunt ajutoare de ieniceri, îi ocoliră fără menajamente şi Eufrosin ţâfnos chiar pufni dispreţuitor în vederea turcilor de rând.

Dar în spatele lor, luminat de o lampă de vânt ţinută de un argat turcesc, era un spahiu descălecat, cu o mantie cenuşie, dar care acoperea platoşa din piele şi metal, cu ţinte şi bumbi lucioşi. Acesta de clipe bune îl privise pe Eufrosin, fără să se clintească din loc, deloc amuzat. Îl chema Zybra şi venise în cetate de puţină vreme. Ochii aprigi, imobili, parcă vărsau foc. Sprâncenele le avea muieratice, ca şi mâinile extrem de îngrijite, împodobite de inele cu piatră, iar dreapta se sprijinea de cingătoare, molatec, iar acolo, sinistre se ridicau două mânere mici de lemn ale unui laţ de strangulat din oţel fin, cea mai tăcută arma posibilă.

Eufrosin, curajos din fire şi bunicel la încăierări, totuşi simţi că îi vine tot vinul roze înapoi pe gât de frică. Turcul din faţă mirosea la propriu a ceva sinistru, poate a război, a moarte. Mirosul de cazarmă îl înmuie de tot. Nu era un osmanlâu de doi firfirici. Era un oştean de primă line, care omora rapid, cu plăcere şi fără să dea greş, probabil venit în cetate de puţină vreme, altminteri Eufrosin ar fi ştiut de domnia lui… I-ar fi omorât şi pe Eufrosin şi pe jupân Basoride şi pe slugi singur singurel în câteva clipe, fără să transpire măcar….fără ca argatul său să îl ajute la lucrare….

Se buluciră în spatele curţii şi făcură câteva plecăciuni comice, azvârlind drugul în spatele porţilor, ferecându-le.

Basoride: -Stăpâne, cât p-aci în seara asta ne fuse.

Eufrosin: -Larma lui Spoitor a adus turcii. Să dea acatiste mâine, că amu erau morţi, îi gâtuiau aştia cu laţul pe toţi.

Sluga: -Şi pe noi, şi pe luminăţia ta…

Basoride: -Mai bine să vă reconsideraţi parerea. Mai putem încă ieşi vara asta din Timişoara şi să luăm calea Devei, la Înălţimea tatălui dumneavoastră Gherontie, înalt stăpânitorul Devei…

Eufrosin: -Fugi d-acilea! Până în noiembrie austriecii vor descăleca armatele lor moderne şi vor zvânta pe ăştia! Alta va fi viaţa Basoride….Gata cu băieşiţele şi mâncatul pe jos ca robii…O să mergi prin Cetate fără de teamă!

Basoride: -Vorbe deochiate spui stăpâne, şi pereţii ăştia au urechi necuvenite, aveţi familie, nu se cade să riscaţi nimica….

Urcară încet la etaj, ferindu-se să facă larmă mare.

Eufrosin: -Bă omule, de ce nu iţi iei o femeie,

ceva, că nu ai douăzeci de ani, mâine poimâine treci de cincizeci, damblageşti şi gata, o să pun slugile să te arunce în uliţă ...râse el glumind...Vai de bătrâneţile tale !

Basoride: -Nu îmi trebe mie muiere, femeia e ca punga cu galbeni, când e tânără e strânsă la băieri şi înnodată, toţi vor să se vâre înauntru, dar când e cu gurile lăbărţate şi cu doi trei firfirici de tablă în ea, nimenea nu vrea să bage mâna după ea, aferim ,mă lipsesc!!

Eufrosin (râse): -Da spurcat vorbeşti grecoteiule, se vede că ţi-ai trăit viaţa secolul trecut, nu glumă!!! Porunceste la rândaşi stingerea şi dimineaţă pune om să afle cine-i turcmanlâul ăla înfiorator!

Afară în întuneric spahiul încă privea porţile şi se legăna pe vârfuri fredonând un cântec soldăţesc. Argatul îi ţinea lampa din spate, neştiind ce să facă, înfricoşat.

O pasăre de noapte chiui în spatele lor. Se mai auzea numai foşnetul încălțărilor de piele şi clinchetul armelor pe catarama cingătorii. Nici respiraţia argatului nu se auzea...

Spahiul îşi trecea degetele absent peste oţelul laţului, închizând ochii, nehotărât. Într-un târziu se suci pe tocuri şi zăngănitul de pinteni se îndepărtă în noapte....

După câţiva ani.

În iatacul de la etaj al casei târgoveţului Eufrosin, trei fetiţe învaţă aşezate pe scăunele arta picturii pe dulăpioare de lemn. Maestrul veneţian stabilit în cetate de puţină vreme învaţă copiii familiilor mai înstărite arta sa, de a sulemeni uşile de dulapuri şi

scrinuri cu flori şi alte decoraţiuni cu tuşuri colorate, costul era doi bănuţi de copil de şedinţă. Eufrosin îi plătise un ducat Brâncovenesc de aur în avans şi insista ca maestrul să guste şi de-ale gurii, spre creşterea prestigiului preacinstitelor gazde... Mulţumit că ora începuse şi zglobia Codinela dădea semne că îi place nespus această îndeletnicire, tatăl se grăbi să se scuze lăsând femeile să şadă şi să privească pregătirile de culori, el retrăgându-se în odăile de la parter, închizând cu zăvoare uşă după uşă. Ajuns în odaia de lucru trase draperiile pe jumătate la ferestrele cu sticle mici, ornate de vitralii albastre.

Proptindu-se de tăblia biroului sculptat zbieră: -Băiete !

Un argat năvăli înăuntru împiedicându-se de prag, înghiţindu-şi o înjurătură...

Eufrosin: - Unde e Riţa, aia cu postavurile?

Argatul: -Înălţimea-ta, jupân Basoride a poruncit să plece, că aţi chemat-o şi ieri şi a zis că nu mai faceţi cumpărături, că avem cârpe destule în casă a zis el...

Eufrosin: -Da di ce el hotărăşte ce pofte am io azi, ce dă el cu arginţii în ea sau io, ai, ia îmi spune tu acuma? Toţi uitaţi ziua în amiaza mare cine e stăpânul acilea! Să vie femeia încoa, spune-i că balotul de ieri pute a mucigai, aşa să îi zici!

Imediat se auzi o bătaie în uşă, se auzi: -Măria-ta, venii Riţa, să intre?

Intră Riţa, o femeie înaltă, cu păr roşu, în cosiţe şi cu o bluză descheiată sus, cu o vestă neagră de târgoveaţă cu buzunare şi cusături galbine în moda apuseană.

Eufrosin: -Bine că te văd, că trebile nu-mi dau pace pe ziua de azi! Bei o apă şi pofteşti un şerbet de cireşe?

Riţa: -Bine vă găsii, dar nu îmi sunteţi necăjit,

Înălţimea voastră, ce, marfa mea v-a pricinuit niscaiva supărare?

Eufrosin se întoarse zâmbind şi transpirat, îşi şterge fruntea şi cu un gest galant îşi învârteşte cârlionţii negri deasupra urechilor.

Uşor, împinge limba zăvorului la uşă şi se apleacă peste un scrin, socotind nişte coloane de cifre, cheltuieli curente. Riţa aşteaptă în picioare, privind tablaua cu şerbet şi sticlăria de apă, toate curate şi scumpe din cale afara.

Brusc Eufrosin se întoarce şi cu repeziciune se împinge în femeie, răsturnând-o peste laviţa îmbracată în scoarţe roşii. Îi desface cămeşa şi se înfige spre ţâţele ei fierbinţi ca aerul de afară şi scoţând un sunet de plăcere îi saltă poalele, căutând triunghiul negru, de parcă nu se întrerupsese niciodata din aste îndeleniciri.

Riţa se cutremură toată, luată pe nepregătite şi îşi încrucişă picioarele şi îl împinse în lături.

Riţa: -Vai Înaltimea- ta, ca sunt muiere cinstită în cetate cu doi copii mici, şi astăzi vreţi să faceţi necuvenite îngurluiri?

Şi ţipă scurt de durere sub muşcătura lui Eufrosin care o muncea la piept cu ambele mâini, dezgolind-o de tot de nasturi.

Se auzi o bătaie uşoară în uşă. Se repetă mai tare şi cineva apăsa clanţa, dar limba zăvorului o ţinu pe loc.

Eufrosin ridică faţa înroşită şi îngăimă neclar :

Eufrosin: -Cine-i că vă spintec ochii si burţile, orişicine ai fi şi ce ai vrea!

Dincolo de uşă se auzi un tuşit tainic, şi vocea tărăgănată a slugii Basoride

Basoride: -Iertare din întrerupere de la cumpărături Înalţime, dar a descălecat o solie de la Neamul Românilor din Ţara Românească şi nu pleacă

până nu dă ochi cu domnia voastră….Aşa să ştiţi!

Eufrosin roşu şi extenuat, scapa şi un vânt şi se propti în cot, ţipând gâtuit de efort, că Riţa se lupta să se ridice dezgolită.

Eufrosin: -Focul cel mare să te mistuie şi pe tine Vasilică Basoride slugă vicleană şi rea şi pe ăia, de un ceas pe zi nu îmi dau pacea şi liniştea ce mi se cuvin! Care o plătesc! Am zis! Să aştepte ăia o juma de ceas, dă-le să bea, dă-le orice!

Basoride: -Îndurare slăvite Eufrosin, da la ușa acilea mai e şi un cumătru cu solie cu pecete de la tatăl domniei tale, prea-cucernicul staroste al Devei, Gherontie, ce vrea sa i-o citiţi şi iute să schimbe caii şi să pornească înapoi! Aşa că descuiaţi uşa degrabă!

În ultim efort Eufrosin o ţinu cu mâna stângă de gât pe Riţa, iar cu dreapta îi apucă strâns o ţâţă respirandu-i parfumul ascuns al cărnii ei, şi simţind moliciunea pielii. Cu venele umflate se ridică în şezut, îndesandu-şi cămaşa la loc şi îndreptând cingătoarea, simţind un fior de vomă şi mijind ochii de furie. Femeia iute se ridică şi se încheie la nasturi, strânse vesta la loc şi strangulă sânii la loc sigur, ascunşi vederii, spre completa furie a lui Eufrosin care vedea asta neputincios, aşezandu-se cât mai departe de el, jucându-se cu o linguriţă de pe tablaua de pe masă.

Eufrosin mult ar fi izbit tablaua și borcănașele cu dulceaţă pe pereţi cu furie, dar se abţinu şi ridicat în picioare, trase zăvorul tuşind a încuviinţare, dar jurând răzbunare degrabă, contra tuturor, a femeii ăsteia sălbatice, a slugilor împuţite, a cristalurilor imaculate a doamnei soţii și a multor altora!

Cu palăria în mână şi cu o expresie neutră, scutierul tatălui său, aştepta cu o ditamai scrisoare cu pecete roşie, dar nu intra, ci aştepta răbdător pe prag, îmbrăcat în uniforma cu eghileţi şi buzunare cu

nasturii aurii ai Devei, cetate liberă..

Riţa ieşi grăbită, salutând iar şi iar şi mulţumind, dar ochii lui Eufrosin ardeau de nervi şi clocot.

Eufrosin: -Bagă-te în odaie stimabile scutier, ce mai, dacă vii ca furtuna ce mai aştepţi acu politeţuri?

Calatorul: -Insistă Măria-sa Gherontie, prea Înaltul adăstotator al Devei, să daţi cu privirea la înscrisuri, şi iute să scriţi răspuns, că sar în şa la Domnia-sa.

Eufrosin (murmura) -Da, vrea răspuns, că tata crede ca totul se face la clipită cum îi ies lui trebile, acilea la bănăţeni lucrurile se fac molcom, nu ca războiul!

Calatorul: -Aţi spus ceva ?

Eufrosin: -Ştii, ce? Cât scriu io acilea, binevoieşte şi mănâncă şerbet şi bea apă care a fost rece, că de nu pe toate le crăp de pereţi!Fără supărare!

În curte nervos, solia din ţara Românească ridica privirea spre etaj, unde ferestrele erau deschise, şi caii jucau pe loc, negăsindu-şi odihna. Una din slugile casei studia harnaşamentele din piele neagră şi însemnele din metal, ciucurii şi florile meşteşugite din ornamentele şeilor. Copiii din curte, parte ai rândaşilor parte din vecini se buluceau mai aproape ţipând încântaţi de oaspeţi. Unul dintre bărbaţi scutură fără voie o mănuşă de călătorie şi bănuţi de o para şi două parale căzură în ţărână, spre bucuria pruncilor. Copiii se azvârliră sub picioarele cailor vârând adânc degetelele în praf, sperând să găsească ei monedele. Unul mai norocos, copilul Spoitorului din vecini găsise trei bănuti. Un altul pistruiat gol puşcă îi vârî un pumn în ochi, strângandu-i mâna şi aşa beteagă încercând

să îi smulgă….Se iscă o luptă aprigă între copii, de o parte copiii rândaşilor iar de cealaltă cei din stradă, care erau clar mai puţini şi mai slabi.

Auzind ţipetele şi larma, cunoscând glasurile fiecăruia, de la etaj Codinela se smuci de la scăunaşul ei, dărâmând borcănaşele cu vopseluri, şi năvăli la fereastră să vadă ce se petrece…Jos, în încăierare, prietenul ei Gelică fiul Spoitorului urla ca din gură de şarpe, încolţit de ceilalţi copii care îl izbeau cu o scândurică peste mâini, neobosiţi. Fetiţa ţipă disperată şi ca un fir de argint viu, năvăli printre femei şi maestrul pictor şi dând uşa de perete alergă spre scări de neoprit.

Oaspeţii soliei se înbunaseră, bucuroşi de cearta copiilor care îi distra, trăgând doar caii mai în lături ca nu cumva să îi calce pe vreunul din nebăgare de seamă. Codinela înarmată cu o pensulă luată din încăperea de sus intra în toiul încăierării, înţepând vreo doi şi ştiind ea pe deplin cum stau treburile, dintr-o mişcare se vârî între doi copii mai mari decât ea, şi îl izbi cu pumnul pe cel mai puternic drept în gură, cu cealaltă mână ridicându-l de jos pe Gelică, care cu degetele răşchirate, încerca să cearnă iar ţărâna după bănuţii cei pierduţi…

Cu pumnii strânşi izbi repetat în aproape toţi, prieteni sau aliaţi, luând şi ea ghionturi şi odată chiar căzând în genunchi. Un argat de sol străin de curte, râse gros şi o ţinti cu un scuipat galben drept în păr, încântat, neştiind cine e copila. Eufrosin apăru încruntat între canatele deschise ale ferestrei, pur şi simplu din intuiţie, şi o văzu în mijlocul bătăliei. Toţi copiii împietriră pe loc, Gelica se opri şi îşi şterse mucii amestecaţi cu un firicel de sânge din colţul gurii. Solii râdeau în continuare neştiutori, restul slugilor stând pe loc nemişcaţi înfioraţi la gândul furiilor domnului

Eufrosin. Numai Codinela se mai învârti odată, dând doi pumni îndesaţi şi bine ţintiţi la un presupus agresor ştiut numai de ea. Sluga solului se pregăti să scuipe iar în direcţia ei, ţintindu-i faţa, dar se opri să facă asta când privirea neagră a unui domn de la fereşti îl pironiră fără să îl slăbească .....Eufrosin pocni din degete, rândaşul se ivi ca prin farmec.

Eufrosin: -Urât bot ai, iar eu o să ţi-l belesc de îndată, marş jos şi scoate fetiţa de subt caii ăia, să nu păţească ceva şi linişteşte odată copiii! Azi dormi în grajd şi tu şi toţi pretinii tăi leneşi!

Desfăcu scrisoarea.împăturită meşteşugit. Tatăl său Înaltul Gherontie îl povăţuia de îndată să părăsească Cetatea Timişorii. Împărăţia de Apus urma să atace curând Poarta , primiseră bani şi întăriri. De azi în două zile garda Devei o să îi aştepte pe drum la preţ de cinci poşte călare să îi protejeze de atacuri. Să ia familia, să închidă porţile caselor şi cu banii în săculeţi, în rest după Mila Domnului!

Eufrosin pufni pe nas şi izbi cu palma în tăblia biroului de săriră toate penele şi peniţele şi sticlele cu cerneluri clinchetiră ....Rupse scrisoarea de la tatăl său pe care o arse de îndată şi privi roată împrejur să vază dacă nu l-a spionat careva.

Eufrosin: -Scutierule? Ai? Uite aci răspuns, şi azvârli niscai slove pe o hârtie roză pe care o împături şi o pecetlui în ceară cu sigiliul său de pe inelul de pe deget....

Eufrosin: -Zi lu’ tata aşa: Nu vine nici o armată acu sau toamna lui 1711, generalul De Savoya are vărsat de vânt sau aşa ceva, boleşte! M-a costat ceva informaţia asta dar am un ienicer care spune ce trebuie dacă primeşte kuruşi de aur turceşti....Scump. Scump.....

Scutierul sărută pecetea şi cu ochii mijiţi în jos

ieşi deandărate-lea, de fapt toate slugile Devei se vroiau plecate cât mai curând din preajma furiosului Eufrosin, fiul prea-înaltului Staroste Gherontie .

Întunecat Eufrosin îl căută pe Basoride cu privirea, şi nu se clinti până cand vocea slugii tărăgănată de dupa canatele uşilor se auzi: -Poruncă să fie Înălţimea ta !

Eufrosin: -E acu că sunt liber, adu solia din Ţara Românească, ce mai astepţi? I-ai ospătat barim?

Basoride: -Au refuzat, să ştiţi, dar am dat vorbă la bucătari să aibă gata pui cu mujdei, ceapă roşie şi plăcinte d-alea duble!

Eufrosin: -Dă-mi pelerina cenuşie, aia cu eghileţi Leşească, şi pune pe tăblie cuţitele alea lucrate de robi cu şerpi împletiţi de aur! Să vază ăştia că nu suntem niminea-n drum....

Se ridică în picioare cu un aer marţial şi cu un gest brusc, trosni draperiile în lături, să vie lumina...Se auzeau paşi îndesaţi pe coridor, zgomot de pinteni şi voci înnabuşite.

Basoride: -Înălţimile lor boierii din Ţările Române, Înălţimea-ta!

Boierii: -Bună ziua şi iertare de tărăboiul din ogradă Boier Eufrosine! Sunt Jenu Calimachi şi apropiaţii miei, ne-am mai văzut noi prin târgul Cetăţii Braşovului, sunt ani zece de atunci!

Eufrosin: -Mulţumesc de scumpa vizită!

Jenu Calimachi: -Acilea marile Dregător v-a dat o atenţie, nimica toată.... Desfăcu dintr-o blăniţă de iepure un splendid pistolet negru, cu ţeava lungă, lucrătură bulgărească de dincolo de Dunăre, cu ţinte pătrate de argint şi un cocoş de tragere din aur strălucitor.... Eufrosin căscă gura cu uimire la vederea acestui dar.

Jenu Calimachi: -Te rog boierule, acceptă modestele noastre scule...

Eufrosin pocni din degete, rândaşii se îngrămădiră cu tablale pline ochi de pocale argintate cu vin.

Eufrosin: -Să şedem dragii miei, să şedem o ţâră, vă rog…da di ce atâta antenţie, când în Cetatea Timişorii nu sunt nici dregător, căci a turcilor funcţii sunt, (tuşi) nici cel mai de seamă târgoveţ al românilor nu sunt, aşa e, nu?

Calimachi: -He, he, meşteşugit bagi vorbele boierule. Toată Țara Românească ştie de averile Măriei-tale, adânci….Neţinute la vedere, e adevărat că boierul Costa e ăl mai de seamă târgoveţ al Timişoarei şi ceilalţi mai ridicaţi la avere sunt fraţii Vlasovii, de vând cărbuni şi lemne la Paşalâc. Dar Măria-ta ai cuvântul cel mai adevărat de aici până în curţile Vienăi….Aşa-i?

Eufrosin se încruntă, aşa viclenie şi vorbe cu două feţe nu mai auzise în ultimii ani. Întrebă tuşind şi ridicând pocalul greu, cu vin negru clocotitor….

Eufrosin: -Noroc şi viaţă verde Măriilor lor şi drum fără necaz cinstiţilor boieri prezenţi acilea! Ciocniră şi râseră destinşi, boierii ştergandu-şi gura cu dosul palmelor împovărate de inele de preţ.

Eufrosin: -Da spuneţi în faţă cari e trebile de fapt?

Calimachi (şoptit şi fără urmă de zâmbet): -Măria-sa luminatul Brâncoveanu cere de la Înălţimea-Ta o variantă de prefugă să îi zicem aşa, dacă, zic io, dacă o fi cazul, că ar fi zvon de mazilire, da nu e. Adicătelea pân dealuri p-aci să vie Măria–sa şi matale să îi dai tot ajutorul, cu de toate.

Eufrosin: -Dar se ştie Domnul Altin Bey, beyul aurului cum e poreclit Înalţimea-sa Constantin Brâncoveanu nu duce lipsă de bani ori de avere, dar sigur, lucrez spre binele Domniei sale, dacă…dacă şi noi nu vom fi azvârliţi de război, e zvon că Împărăţia se suie de-an călare pe otomani.

Calimachi (gânditor de ce auzise): -Ai de mine Înălţimea ta, aşa o fi? Dar înţelegi boierule, aici dacă ar fi mantia Austriacă, Măria–sa ar avea vremelnic refugiu de mâna ascuţită a sultanului, pricepuşi?

Eufrosin: -Pe de-a dreptul, aşa să rămâie dar să sperăm că nu v-a fi, spre binele și bucuriile Domniilor lor, cari sunt sus în faţa naţiilor şi în ale lui Dumnezeu!

Calimachi: -Amin!

Eufrosin: -Uite coalea o scrisoare, undi e pus actul mieu al unei case de se fac pietre şi bolovani de pavaj la drumuri, proprietatea mea! În codrii Lugojului, acolo îi fac dar Măriei-sale casa şi acareturile şi niminea nu ştie daca se încumetă să fugă acilea, că sunt ale Măriei–sale, plus aci în punga asta, e darul mieu la dânsul, scule galbine, ducaţi de aur şi taleri, îi dai Măriei-sale în mână! Îşi scoase de pe deget un ghiul gros împovărat de o pasăre din pietre vişinii şi îl azvârlii în palma boierului, aici e semnul meu!

Eufrosin: -Iar asta-i spre norocul şi sănătatea Domniei-sale!

Boierii români se sculară buimăciţi, pe de o parte de veştile de taină, cât şi de adâncimea averilor Înaltului şi enigmaticului boier Eufrosin, atât de tainic pitit în inima cetaţii Timişoarei….

Se auzi o bătaie în uşă. Maestrul veneţian saluta ceremonios, urmat de soaţa mamă şi de o slujnică bine ascunsă sub naframă.

Maestrul: -Plec Înalţimea voastră, am isprăvit lecţia, dar mica Codinela la sfârşit a gonit afară la copii.

Solii Ţării Româneşti făcură o plecăciune după moda apuseană, atingând toţi odată duşumelile cu vârfurile penelor de la pălării, fără să zică nimica, nemişcaţi. Apoi ieşiră pe rând aprinşi la faţă de la vinul cel iuţit şi bulbuitor, secreta recoltă a lui Eufrosin, lăsată spre desfătări la vizite simandicoase ori altfel

de evenimente de seamă….

Din degete Eufrosin îi salută tainic şi neştiut de nimeni pe soli. Cu privirea îi dadu o încuviinţare şi maestrului pictor, apoi se dădu înapoi şi închise cele două canate ale uşilor biuroului pe dinăuntru ramânând singur în tăcere, cugetând şi bătând cu degetele peste pistoletul cel neasemuit ce îl acceptase în dar…

Murmură încet: -Schimbări aspre se apleacă peste noi…..

Din curte se auzeau pocnetul copitelor, semn că solii se pregăteau să plece, afară din odăi, slugile îi îmbiau cu tăvile cu mâncare proaspăt făcută, de care nimeni nu se atinse, semn de grabă şi de anumite lucrări ce nu aveau întârziere de a fi rezolvate, pesemne.

Eufrosin deschise o ferestruică şi numai privind la slugi, acestea nu întârziară să aştearnă masa în muţenie mare pentru preacinstitul stapân şi pentru familie, iar Basoride şi cei de rând sub pedeapsă luară aminte că postirea e bună pentru a înmuia cutezanţa şi alte porniri potrivinice unor slugi ce se vreau bune şi înţelepte….

Departe, la drumul mare dinspre cotitura Recaşului, un pâlc de câţiva ieniceri făceau popas. Prăfuiţi şi cu gesturile fixe ostăşeşti, fixau un cort, un adăpost de pânza şi propteau bolovani la un car. Un spahiu tânăr, rotea ochii în toate părţile, zdrăngănind de platoşă şi arătând fumul din vale.

Spahiu: -Ia-n-te uită aici, e loc de han acolo, să ne ospătăm şi noi mai bine, că m-am săturat de vechituri sălămoase de cal.

Conducatorul grupului, un ins îndesat şi chel nici nu răspunse, din mână ordona să se aşeze degrabă popasul dupa obişnuinţă şi să se facă focul.

Spahiul: -Din josul colbului urcă o carâtă de poştalion, pre legea mea şi pe aprigile lumini ale Profetului, o voi opri spre o cinstită vămuire.

Ofiţerul: -Ia şi mănâncă şi vezi de trebile tale, te-ai obicnuit cu furăciunile Detei şi Banlocului şi nici bolile bărbăteşti nu te-au ocolit dupa cum umblă zvonul, şezi aici!

Spahiul (vesel): -Ba pe barba mea şi kuruşii auriti de i-am pierdut la pietre azi noapte, îi voiu opri, să cercetez dacă e fro fată romancă frumoasă şi dacă au de ale gurii ceva proaspăt, aşa voi face, şi împinse doi ieniceri întunecaţi de jos să se înarmeze degrabă.

Ofiţerul: -Dacă ataci necredincioşii şi te împotriveşti ordinului Paşei şi vorbelor mele pe faţă, mult te va costa, află că junghiul din piept mă înţeapă şi nu poci să mai sar să te opresc, să ştii aceasta, dar dacă faci vreo stricăciune, vei plăti cu capul disearădla gărzile cele semeţe şi fără de milă din Paşalâc.

Spahiul, se ridică şi în picioare îşi scoase hangerele: -Mă plictisesc Înălţimea-ta, şi numai ca să te veselesc de la durerea ta am prăduit, aşa voi jura la judecată, am facut aşa, un joc, sa prad tot ce întâlnesc azi şi să îţi dăruiesc Măriei-tale ce dobândesc cu hangerul. Ce zici, te legi în prinsoare? O sa ne judece pe amândoi, dacă mă spui...

Ofiterul se smuci să se ridice, dar nu reuşi.

Spahiul sări în faţa carului descoperit, plin de bagaje, ferindu-se de caii înnoroiţi şi agitaţi.

Spahiul: -Asta-i poşta cari merge în vamă?

Un argat de pe capra: -Avem toate plătite luminate, suntem în regulă, suntem poşta din satul Remetei şi ne grăbim că amiaza se duce iute, dacă ne laşi slobozi la drum...

Spahiul: -Da cini e aici, văz o fată roşcovană, de ce să plece ea sireaca la drum când oamini ca noi şedem

în prostie şi singuratate? Vreau fata jos, găinile din cuşti şi zarzavaturile alea plus pungile cu bani ale lui omu ăsta de se uită chiondorâş la mine! Porunci el, băgând groaza în cei care călatoreau, acum înfricoşaţi….

Din iarba înaltă, murmurând încet, şedeau Tăchiţă haiducul şi Filon tolănit pe o rână cu un fir de iarbă în gură, aşteptând plictisit să vie din urmă şi Albitul care se mişca mai leneş la căldura amiazii.

Filon: -Ce e asta Tache? Ce îmi văz ochii bătrâni? Ne fură acu meseria turcii iştia? Ei nu ştiu că meseria asta de haiducie se face ordonat? (râse înfundat)

Tache (Armând binişor cremenea pistoletului din mâna dreaptă): -Ai văzut tu un turc cuminte p-acilea?

Filon: -Nu puteau să stea liniştiţi să se ospăteze şi Albitul să vie cu fagurii de miere şi toată lumea era liniştită? Noi plecam în bună pace, arză-i-ar focu să îi arză. Acu o să mă pătez de sânge pe cămeşa asta mândră şi alta curată n-am, pufni el.

Filon ascultă bătaia vântului din spate care anima arboretul pitic al dealului, şi fără să se oprească din murmurat începu să se târasca în faţă, ştiind după bătaia vântului că Albitul venise aproape de neştiut ca fiarele şi binişor îşi scosese şi dânsul sinistrul cuţit subţire, descălţandu-se şi târându-se ca o lighioană până subt nasul turcilor, nevăzut în ierburile crescute mari….

Filon: -Numai blestematul ista de armăsar de la carâta de poştă o să fornăie, că îmi put încălţările de la iapa cea mare, în rest, fuse- şi se duse….

Spre deosebire de turci, care aveau o lenevire în a prăda oamenii, haiducii Recaşului se repeziră în muget de ţi se ridica părul în cap de groază şi toată lucrarea dură cât o clipită. Tăchiţă descarcă arma în ei şi cu lama grea a cuţitului tăie tot ce găsi în cale. Filon izbi cu pumnii ca o grindină şi se îndeletnici cu

rupturi grele, iar neânfricatul Albitul, lichida ienicerii de pe jos, pe ofiţer şi dintr-o rotire maiastră îi înfipse propriile hangere în piept vaşnicului spahiu cel de se dăduse mare viteaz cu gura.

Slujbaşii de la poştalion şi călătorii scăpară un vaiet de neînţelegere, iar singur un armăsar se foia după cum spusese Filon, la mirosuri numai de el ştiute….

Roşu de sângele otomanilor pe jumătate din cameşa tăiată toată, Tăchiţă slobozi un scuipat în mijlocul focului taberei şi cu scârbă dărâmă suliţa Înaltei Porţi care străjuia cortul pătat şi rufos…

Tache: -Asta-i nene. Ce mai, ceasurile sunt târzii, nu mereţi? Întrebă el răguşit pe rândaşul poştalionului care mut, ţinea de hamuri. Hai , dă-i bice baiete odată!

Caii se smuciră când Filon le slobozi un picior din spate.

Filon: -Diii, ca nu-s comedii aci de vazut, râse el gros.

Poştalionul se îndepărta parcă mergând strâmb, cu prea cinstiţii călători făcându-şi cruci şi neînţelegând cum scăpară de data aceasta, iar fata se ascunse de tot sub cârpe şi năframe, blestemând ziua de călătorie şi necazurile ce erau să vie…

Tache se sprijini de căruţa turcească şi deschise braţele a neputinţă.

Tache: -Iar avem o căruţă, ce să facem cu alta în plus? Şi azi mă legasem că nu vărs sânge la niminea.

Filon: -Lasă Tache că o dăm la Recăşeni, să aibă şi ei o carâtă să care lemnele din padure, nu e așa?

Păsări zburară pe deasupra în foşnet. Albitul azvârli cortul şi acareturile pe foc. Banii şi armele le strânsera pe caii lor în desagi. Se pregatiră să cotească spre sat.

Vântul se înteţise, parcă vorbea singur despre oamenii izolaţi şi încercarea lor de a supravieţui unor vremuri întunecate….

Capitolul 2

În dimineaţa atât de frumoasă, o căruţă cu coviltir era deja la destinaţie într-o poiană largă. Din ea coborau câteva fete, frumos îmbracate de călătorie. Pe margine, arbori seculari împrejmuiau locul parcă neterminându-se, atat de înalţi îţi păreau. Cerul deschis, sticlos, îndulcea răcoarea printr-o luminozitate de vis. Doi flăcăiaşi de prin zonă, auzind glasuri îşi făceau de lucru la o fântâniţă spre amuzamentul rândasului care îngrijea caii. Codinela, cu alte patru fete din cetate şi profesoara lor, respectabila doamnă Szentivany, o corpolentă dar foarte dichisită cuconiţă, îşi propuseseră să facă un studiu în natură referitor la ce plante tămăduitoare se pot găsi pe malul apei.

Codinela crescuse, acum trecuse de şaptesprezece ani. Pletele nu foarte lungi, buclate îi mărgineau gulerul vestei cu intarsii de aţe colorate populare. Ochii negri, cu o vibraţie de tristeţe îi făceau pe toţi să nu îşi mute privirea de la aşa frumuseţe. Cearcănele uşoare şi luminozitatea pometţilor îi sporea farmecul...

Nimeni nu îi citea în suflet, iar ea alterna când în visări nesfârşite, când în pornirea unor discuţii de zi cu zi, de te zăpăcea prin realismul de care dădea dovadă.

Cei doi băetani, mai mărişori, încercau să se apropie, dar privirile aspre ale doamnei Szentivany îi oprea definitiv.

Doamna Szentivany: -Uitaţi aici, lângă noi spânzul, cu frunzele acelea filiforme, bun la cei de au palpitaţii de la inimă, iar tu domnişoară, i se adresă

uneia, binevoieşte şi adu aici unul, să îl deosebim mai bine....Codinela, uite mai încolo, spre râpa aia mică, unde sunt frunzele acelea mari. Este caftalanul altă plantă miraculoasă, rădăcina lui merge la friguri, la bube uscate şi la cine are boala dulcelui, ia sa îl vedem şi pe el. Bătrânii de aici îi cunosc însuşirile de sute de ani.

Între scoarţele unor clasoare de mari dimensiuni, doamna lipea sau presa florile, explicând în interminabile descrieri, una mai minunată decât alta plante care înfrumuseţau malul înflorit.

Doamna Szentivany: -Da, iată minunate plante pentru ceaiuri, de tuse sau oblojeli ale gâtului, aici, priviţi...

De pe drumul imperial, se auzi tumultul unei coloane de călăreţi, cam sa fie o sută de spahii în ţinute ordonate de campanie, treceau spre cetate. Din lateral, spahiul comandant Zybra, zări fetele şi instinctiv trase de căpăstru. Sluga lui, mut, îl urmă, fără măcar să gândească, că îi era ca o umbră. Numai ochii mici îi ardeau de atenţie şi încordare. Îl confundai uşor cu o pasăre de pradă, nemiloasă....

Trecură în pas mărunt, încercând să se oprească, dar în praf şi pietricele iscate de potcoave, urmară calea malului, atingând aproape firul apei. Caii de la căruţă, tresăriră nervos, mişcând atelajul înainte-înapoi.

Undeva nu departe, spre desfăcătura firului apei, Tache Haiducul îşi împinse rândaşul glumind şi îi porunci râzând .

Tache: - Hai, pleacă odată, vrei să te muncesc cu mânerul armei? Vin şi eu la ascunzişul la două buturugi în două ceasuri, aşa zic.

Rândașul: -Măcar să stau cu matale, să te păzesc la râu...

Rândaşul se puse la trap nemulţumit că îşi lasă stăpânul singur. Tache Haiducul trecuse puţin de cincizeci de toamne, părul îl avea înbuclat cu accente albe, dar astăzi se simţea tânar. Tache întoarse dintr-o mişcare măiastră de călărie armăsarul şi urcă pe firul apei, încercând să nu lase urme.

Doamna Szentivany, toată numai transpiraţie, ştiind de apropierea unor călăreţi turci, chiar doi, începu să se grăbească, făcând semn discret la rândaş, să tragă căruţa mai aproape.

Transpirat şi cu mâinile asprite de pieile de la căpăstru, spahiul Zybra zâmbea, neştiind ce să aleagă. Să steie în preajma acestor fetişcane, cum rar îi văzuseră ochii, sau în cărări ocolitoare să se alăture convoiului Paşei, nu se cădea defel să nu se prezinte la Timişoara neînsoţind detaşamentul, ar fi fost considerată o ofensă. Plus că edictele sultanului sigilate erau la el în vestă adânc şi tainic vârâte. Era doar o căpetenie cu rang înalt a Porţii, şi asta obligă...

Luîndu-se după instinct, se opri şi rămaseră în tăcere. Sluga sa, mângâie calul încălzit de la drum, îndemnându-l să îşi răcorească setea în apele iuţi, dar nu prea mult. Zybra descălecă şi îşi desfăcu coiful dublat cu piele. Ştia ca acestor fete le displac efectele militare de acest gen. Fălos, ridică mai la vedere mânerele aurite ale cuţitaşelor de pe piept, căutând să potrivească cataramele cât mai drept şi corect. Privirile i se întunecară, iar avea înfaţişarea sălbateca, de prădător...Zâmbi şi îşi strecură degetele într-un buzunar unde cântari în grabă câteva monete

de aur. Apoi îşi mângâie mânerele laţului ucigaş de la cingătoare.

Doamna Szentyvany: - Băiete, trage repede căruţa şi strânge ce mai avem pe jos.

Rândaşul: -Dacă voiţi, îi chem pe oamenii de la fântână, de vă gândiţi la răutaţi de la turcii ăia călare.

Doamna Szentyvany: -Prost eşti omule. Şi ce să fac cu ei, nişte băieţaşi, mai bine să se facă şi ei nevăzuţi de ţin la vieţile lor, trebuie să plecăm degrabă!

Doamna Szentyvany gândi că era cu ghinion ieşirea, se îndepărtaseră destul de Bastionul Cetăţii, aşa că erau expuse unei agresiuni. Dar aşa vreme frumoasă nu mai găsise în zilele săptămânii. Timpurile se aspriseră. Numai gândul că la fete li se putea întampla ceva, o ducea iremediabil la concluzia că boierul Eufrosin o să o spânzure de o grindă în sompuoasa sa reşedinţă... Şi asta va fi dureroasă osândă....Pe fete le trase de mâini de-a dreptul să le urce în căruţă.

Râzând, băieţii de la fântână se aratară şi ei, neluându-şi ochii de la ele.

Zybra tresări auzind râsetele, simţind aşa, o dulce împotrivire în el şi ameţeala căldurii care îi sporea bătăile inimii şi îi încălzea mădularele.... Cu ochii cautâ o fâneaţă sau un loc mai ferit unde să aducă o fată. Din cap îi indică servului mut să se apuce să încropească un adapost cât mai repede.

Tache Haiducul înaintă undeva pe firul apei apoi se opri, nu mai ştia exact unde agăţase de pietre plasele pentru peşti. Trase de căpăstru şi îl legă de ramura unui copacel, trăgând calul afară din apă.

Zybra cu o expresie nemulţumită rămase imobil preţ de câteva clipe. Auzise oare ceva? Sau tropotul cailor îi răsuna iar şi iar în cap numai lui? Pielea de la calul său de luptă se mişca în tremur, zornăind catarama de la legătura şeii. Simţise armăsar strein de ei. Binişor îşi eliberă capetele laţului care fluieră a fir metalic desfaşurandu-se. Uită de fete şi de tot. Războiul îi era şi prieten şi duşman, îi clocotea în vene. Din deget îi indică slugii să steie stană de piatră. Se roti pe tocurile cizmelor şi binişor, intră în apă, ferindu-se de orice zgomot, numai bulbuceala apei se mai auzea. Cobora spre aval, sărind din piatră în piatră, atent.

La ceva depărtare, urcând pe malul alunecos, Tache Haiducul scotea două plase cu ochiuri din sfoară în care prinsese ceva peşte. Era cu spatele, ţinându-se de crengi să nu alunece în noroiul umed de pe mal. Păsările de prin crengi îşi cântau fluierături fără griji.

Zybra îl văzu acum printre tufişurile dese. Păsări mici de apă ţipară, zburând în cârd compact. Apa se smucea în zgomot peste pietrele roşiatice, împroşcând pe alocuri cu spumă. Ca o fiară se furişa spahiul, cu atâta fereală, de părea că stă pe loc. Tot era încordat şi numai experienţa sa de catană bătrână nu îl dăduse de gol. Arma numarul unu la atac este surpriza. Ghicise omul din faţă ce îndeletniciri are. Îl vedea bine din spate. Pistoalele aurite ale haiducului se vedeau bine, la fel cingătoarea lată, cu jungherele prinse în spate în diagonală. Fără drept şi poate era un lotru de prin zonă, ce se credea în ale lui, fără temeri.

Zybra se azvârli înainte odată cu un clipocit de apă, înfigând în grabă un ciot noduros de lemn printre picioarele lui Tache. Acesta, îngreunat cu o plasă de peşte şi luat pe la spate cu mişelie, se împiedică şi

căzu în fata alunecând. Zybra îi înfipse o cizmă peste braţe petrecând cu iuţeală criminală laţul de fier. Întorcându-i înca o lovitură în gât, trase de mânerele laţului. Oţelul subţire se strânse sinistru.

Un băetan se năpusti spre fete şi ţipă înroşit de emoţie.

Băetanul: -Coniţă, jos pe malu ălălalt un turc îl gâtuie pe un om, zău aşa!

Doamna Szentyvany tresări şi păli la faţă. Cu miscări tremurate ţipă.

Doamna Szentyvany: -Treceţi odată în car şi să ne ţinem cu spatele la aşa grozăvenie noi avem domnişoare curate care nu trebuie să aiba habar de aşa treburi murdare! Haideţi odată!

Băetanul: -Dar îl gâtuie coniţă, vă spui! E un român de-al nostru, de prin Recaş cred că este. A tăbărât ăla pe el din spate cu răutate! Nu se poate aşa ceva!

Carul se porni, rândaşul înfricoşat de aşa fapte, îmboldi caii să se pună la goană. Codinela singură, nici nu schiţă vreun gest. Rămase nemiscată pe loc.

Apoi îşi şterse gura cu dosul palmei.

Codinela: -Arata-mi mie unde!

Se săturase de atâta făţărnicie şi vorbe spuse degeaba. Nimănui nu îi păsa de nimica, nu se poate să mai trăiasca aşa, în minciună...Lucrurile astea femeieşti i se păreau fără sens atâta timp cât trăiai în frică de turci de dimineaţa până seara şi asta de când se ştia. Ce nemernicie, nimeni să nu spuie nimic, să nu facă nimic....

Băetanul îi arătă cam unde se petrecea atacul şi fără să mai spună o vorbă, fugi unde văzu cu ochii printre tufişurile ţepoase din jur, făcându-se nevăzut.

Doamna Szentyvany se încleştă cu mâinile de lemnul căruţei, strigând: -Codinela, Codinela, sări! Îți

poruncesc să nu pregeţi, că e de rău îţi spui, hai mai repede!

Căruţa din viteză mai să se răstoarne pe malul alunecos, iar fetele ţipară speriate.

Codinela fără să îi pese de ele se avântă pe cărare şi auzind ceva zgomot, se grăbi să treacă râul cu paşi mici, căutând pietre sau buşteni peste care să traverseze.

Tache Haiducul nici nu banuia ce se întâmplase, se zvarcoli la început încercând să se elibereze dar strânsoarea devenea fără scăpare. Zybra îl strângea în laţ dar ritmic îl mai şi izbea cu capul de un bolovan de pe mal. I se făcu rău şi sângele îl podidi pe gură.

Codinela îşi ţinu firea şi îi veni un val de vomă din adânc, dar rapid, se şterse pe frunte de transpiraţia emoţiei, învinse frica cea mare şi în apa îngheţată găsi cu degetele o piatră colţuroasă. Zybra, oştean bătrân simţi apropierea cuiva din instinct şi se întoarse dar ea gemând tare îi înfipse pietroiul drept în tâmplă. Îl nimerise, dar alunecă din mişcarea sa în apă. Fără să dea drumul, laţului spahiul se pipăi la spate de un jungher subţire. Codinela icnind îl lovi în degete şi apucă o creangă ruptă de la marginea apei. I-o înfipse în ceafă, ferindu-se de mişcările spahiului care doar cu o mână învartea jungherul să o înţepe, cu cealalta mână ţinând strâns laţul.

Era prea mult pentru ea, emoţiile erau aşa mari, îi zvâcnea sângele în tâmple, alunecă în genunchi înţepându-se prin colţii pietrelor. Se ridică şi îl lovi iar cu vreascul, reuşind să ferească tăişul lamei care îi intră însa spahiului lateral pe la subraţ. Sângele podidi cu putere, înroşind nefiresc firul apei. Se auzi în apropiere nechezat de cai...

În ropot de copite ceata haiducilor condusă de Ştefăniţă Albitul năvăli pe mal. Filon cel uriaş, într-o

cămaşă alba descheiată adânc la piept ţipa sălbatec.

Filon: -Ia-n uite aici Albitule, spahii îl fac rău pe Tache!

Sări jos şi din mers îl găsi pe slujitorul mut de prin tufişuri. Slobozi arma în el şi îngenunchind, îl săltă pe spahiu de jos, înfigând sabia sa lunga dintr-o singură mişcare de apăsare.

O ridicară pe fată care nu putea spune nimic, fiind sub spaima încăierării. Albitul îl desferecă la gât pe Tache. Haiducul nu mai respira şi mâinile îi erau încovoiate, murdare....Cu lacrimi în ochi îl strânse la piept.

Albitul: -Tache, of, Tăchiţă, ce făcurăm, fir-ar peştele să îţi fie! Cum de te-a găbjit fiara asta de osmanlâu, Tache, Tache , of, of...

Sluga din Ohaba, care mut fiind nu putea încropi şi el o vorbă, se tot lovea de un copac cu capul, gemând ca un animal în suferinţă.

Filon avea obrajii uzi de lacrimi. Puse capul pe pieptul lu Tache murmurând într-una... Filon: -Tache, ce făcui voinicule, au....au de noi….

Albitul: -Da fata asta ce are. O fi mută ?

Filon: -Mută nu e, dar sânge în ea şi curaj decât românii mei, tot are! De acu o declar fiica miea.

Albitul: -Tu fetico, eşti bine? Te-a înţepat şoarecele ăsta?

Cu cizma îl împinse în apă pe spahiu şi scuipă de două ori spre acesta. Rândaşul se aplecă să îi ia din arme şi găsi banuţii de aur şi hârtiile cu peceţi turcesti.

Filon: -Aruncă-le, arză-l-ar focu să îl arză!

Albitul: -Ba nu, cini ştie ce grozăvii e prin ele, măcar turcii să nu le primeasca la vreme, le-om dibui noi înţelesul....Zi ceva fetiţo, eşti tăiată, ţi-e rău, ce ai? Undi stai, să te duc spre casă daca om putea, că noi, deh, suntem oaminii pădurii, la cetăţi mai cu fereală

şi nu toţi în ceată, că ne încaieră gărzile Paşei, asta e.

Filon: -Ce mai, ea nici nu ştie cine suntem noi Albitule, nu ţi-ai dat seama? Fată, noi suntem ceata lui Tache Haiducul, daca ţi-e cumva cunoscut, daca nu, asta e. Iar pe cel ce ai încercat să îl ajuţi îl chema chiar Tache. Asta e, cu vorbe puţine....Ce fu şi viaţa asta bre Tache....Ai fugit, ai jefuit carele, mult bine pe la sărăntoci ai făcut şi pe noi ne-ai oploşit lângă tine.... Dar de mâna turceasca nu ai reuşit să scapi.... Să îl luăm să îl punem cum s-o putea pe cal, să îl ducem spre hoceag...Mâine Popa Mihai al Herneacovei să îi dea cele cuvenite….

Rândașul: -Pe fata asta o ştiu. E a lui Boier Eufrosin din Cetatea Timişoarei, cel mai avut om de acolo. Mai rânduit ar fi să o conducem acasă lângă prăvălia de o are Tache în secret, acolo să o ducem, că e imediat lângă uliţa ei.

Codinela: -Ba nu mă duc acasă, eu acolo nu merg. Nu prea ştiu cum e cu ceata asta de haiduci, dar îmi pare tare rău de omul acesta de jos, Haiducul Tache. Mă întovărăşesc cu voi, daca mă primiţi şi pe mine.

Filon: -Mare neorânduială nu o fi, că ai vitejie în subţirimea ta, dar se cuvine fată mare să plece de la parinţii ei, mai că la jupânul Eufrosin am trecut şi eu odata, parcă nu? Şi să steie cu blestemaţi ca noi, de facem târguieli pe fereală şi în fugă şi goană ne ţinem toată viaţa, şi aia, de se ţine într-un fir de aţă, după mila Domnului, Amin! Zise el şi îşi făcu cruce.

Albitul: - Şi ce, nu mai ai văzut fete care fug de acasa? Fug după giugiulieli şi alte d-alea de amor ale vârstei şi nici una nu mai vrea să se duca acasă la cusut şi d-alde d-astea. Barem fata asta are două ale ei: E şi frumoasă de pică luna în lac, şi e şi curajoasă, că la scandal n-am mai văzut să sară românii de cel

puţin doi anişori încoace. Frica de ieniceri le-a înmuiat oasele şi le-a cusut şi gura, bag seama...

Filon: -Băiete, bagă-i la subsuori pistoalele turcului fetei, că de botezat a botezat-o lupta asta, chiar de se sfârşii așa rău. Cum îţi zice ţie? Ştii a călării ca bărbaţii sau stai dea-ndăratelea ca doamnele de la curte?

Codinela: -Codinela mă cheamă. Iar de călărit, ştiu şi aşa! Sări drept în şaua armăsarului lui Tache, care se cabră uşor, mirosind om străin dar Filon îl şuieră tainic şi se potoli.

Albitul: -Uite ce-i, să ne punem în mişcare vă zic. Suta aia de călăreţi nasul îmi spune că se vor întoarce şi nu o să fie fir de iarbă necercetat până nu îi găsesc pe oamenii lor. Şi aşa ţepeni o să îi găsească, deci hotărâţi-vă, spre Timişoara pe drumul pe sus pe la Herneacova ocolire sau îi dăm la ascunziş şi nu la alea două buturugi, locul lotrilor că ne simt caii lor, ci departe în codru, cel puţin o zi. Urcaţi la rândaş pe Tache, strângeţi ce vreţi şi hai!

La focul discret, mascat sub o stâncă gri, adapostiţi de vânt se încălzeau toţi din ceată.

Codinela îşi strânsese părul și schimbase tunica sa cu una de-a lor mai soldăţească, lungă şi cu buzunare tivite cu roşu. La prima vedere credeai că e un zapciu din Ţara Românească, dar de aproape frumuseţea chipului şi buzele roşii, te luminau că e o fată chipeşă.

Codinela: -Mereu m-am întrebat la ce bun balul cetăţii sau adunarea târgoveţilor, când toate fetele şi doamnele se aranjează şi dănţuiesc, dar a doua zi toţi sunt cu doi trei crăiţari în buzunare gata să le dea la ieniceri de bună trecere? Asta e viaţa? Una spui şi

după aia cu spinarea cocoşată?

Filon (în timp ce muşca dintr-o bucată de vânat, plescaind nu tocmai politicos): -Şi ce, e ceva nou? De peste o sută de ani oamenii Paşei străjuiesc locurile astea, toţi o ştiu de copii. Aşteaptă ajutorul de la Apus, de oriunde, numai de la dânşii nu, căci ei nu ar mişca un deget, în afară de vorbe spuse la beutură cum zice copila asta! Nu zic însă că nu mi-ar place să văz şi eu un bal din ăsta, simandicos, cu domniţe gătite şi aranjate....

Albitul luă o crenguţă şi agită focul să îi sporească puterea.

Albitul: -Acu de căzu Tache, mă gândesc să rămânem aşa cum suntem, în ceată. Nu crez că unii vor să ia drumul civiliei, şi mă rog unde s-ar duce fiecare, că toţi ne ştiu ce suntem, iar stăpânirea ne are pe răboj. Nu îmi pasă de banii şi aurul strâns, ducă-se, să ia cine ce vrea, eu unul mă împac şi cu asta, aia e....

Filon: -Io unu nu plec. Locurili astea îmi cântă în cap, o muzică, dealurile Recaşului cu viile tinere, cu priveliştea Herneacovei cu pădurile fără număr....E prea frumos pe aici, vă spun, că sunt umblat dincolo de Viana...Cu siguranţă însăşi bunul Dumnezeu dacă a descălecat undeva pe pământ, acilea a pus piciorul, e buricul lumii...Plus că acum fata asta vrea să steie cu noi, până când i s-o năzări alte născociri, mă leg să o ţiu lângă mine....Am mai zis asta, sper că m-aţi înţeles....

Stelele urcau pe cer şi două bufniţe tinere foşniră la vânat. Vietăţile nopţii se puneau în mişcare iar greierii şi cosaşii cârâiau din ţiteri. Când şi când, vântul molcom al nopţii venea şi pleca, nehotărât parcă să steie locului. Aici, în loc ascuns parcă nu exista Paşa cu ienicerii, nici trompetele apusene sau sacii cu galbeni ai târgoveţului Eufrosin.

Codinela se lăsă pe spate şi numără aştrii luminaţi, mângâind iarba umezită cu degetele. O toropeală a oboselii de peste zi o cuprinse. Când şi când vedea imagini cu vecinul ei Gelică, ce o mai fi făcând băetanul acela tăcut? Oare avea ceva de zis sufletului despre imaginile lui sau se amăgea în visări? Mai ştia un băiat de pe la un han, cam subţiratec care o tot pironea cu privirile când trecea pe acolo de parca vroia să o fure...ce să fie şi cu gândul acesta?

Îşi ridica gulerul la tunica miţoasă şi asprimea lânei o fulgeră puţin pe pielea gâtului.

Albitul o acoperi uşor cu o pătură ţesută cine ştie de când. O priviră cum doarme şi se minunară, Dumnezeu îl luase pe Tache aşa cum vroise el, cu arma în mână,l a război şi le dăduse un îngeraş să îi ia locul. Oare i se cuvenea la frăgezimea anilor ei aşa viață amară?

Trecură din mână în mână o ulcică ciobită cu vin greu. Nu vorbea nimeni dar tot auzeau animalele din codru cum vânau, dupa cum zicea Filon, luptau şi ele pre limba lor, şi în ţările lor nu cum fac necredincioşii, de taie oamenii pe nimica, sau mai rău, braconează cei fără de nici o lege, care jupuie şi omoară mişeleşte....

Când şi când o stea pâlpâia mai tare iar caii tresăreau mişcând în legăturile lor.

Albitul (șușoti): -Mâne dimineață după ce slobozim pe Tache la popa, plecăm la Ohaba să îi luăm un armăsar tânăr la fata asta.

Filon: -Da, că al lui Tache îl lăsăm aşa...să fie slobod, rămâie al lui...

Albitul: -Mâne iau cal viteaz, ce au ăia dosit prin văioage şi îi dau eu învăţătură să steie mândră în şea, cu armele la brâu...

Filon (discret): -Linişte..., încet să nu o trezim....

Întinseră picioarele mai aproape de foc, că Îi scăzuse puterea....

Capitolul 3

Prea-Înaltul Staroste al Devei, Ioan Gherontie, în aşa timpuri neprietenoase şi cu atâtea semnale de primejdie totuşi purcese la drum.

Spre jalea familiei şi a slugilor care se văicăreau în curte, ţinându-l de poalele mantiei cenuşii discrete de călătorie.

Soţia: -Nu pleca, nu vezi că nu ajunge un târgoveţ din trei? Fiul nostru Eufrosin sunt sigură, nu cred să se înduplece să vie, la câte solii şi daruri dumneata ai trămis….

Gherontie avea sub solda sa cam patru sute de oşteni călare şi tot atâţia pedestraşi dar pleca întovărăşit de cinci oameni, modest înfăţişaţi, să nu atragă atenţia defel, atât al ochilor iscoditori ai oştenilor turci, cât şi al nedoriţilor lotri care mişunau în neştire.. Chiar el se ferise de înfrumuseţări inutile, fără arme de paradă sau eghileţi strălucitori. Patru călăreţi urmau să fie în jurul său strâns. Aveau junghere ascunse şi pistolete sârbeşti noi nouţe. Cel de-al cincilea deschidea calea, urma sa aibă o jumătate de poştă înainte, studiind posibilele ambuscade.

Gherontie îşi acoperi capul cu un tricorn de modă austriacă, dădu imbold calului şi fără să privească în urmă, se puse la trap uşor, că aveau mult de mers….Copii de prin uliţi şi câini pribegi se porniră în jurul lui cu larmă mare, adică exact ce nu îşi dorise dânsul…. Nici preacucernicii cetăţeni ai propriei cetăţi nu trebuiau să afle lesne de plecarea dregătorului ….

După ce trecură vadul unui râu pe locul unde se petreceau vitele la apa mică, se înşiruiră unul câte unul să urce malul plin de mărăcini cât calul. Primul călăreţ din grup de departe le fluieră aparte, ca un semnal. Ceva i se arătase....Undeva în stânga se aflau câţiva oameni. Se opriră din mers bănuitori de atac, ţinând caii strâns din pinteni. Reveni fluieratul de la omul din faţă, acum pe ton mai înalt, semn că totul era cât de cât în siguranţă. Ajunseră pana la ei nişte vaiete de copil.

Gherontie curios, dădu un imbold la cal şi se apropie să vadă mai bine, peste mărăcinii şi pâlcul de tufişuri sălbatice. Asta spre vizibila nelinişte a oamenilor lui, că nu continuau degrabă drumul, aici la locul de trecere al râului în general mişuna de musafiri nepoftiţi.

Între tufişurile şi zmeurişul crescut în tufe mari fără oprelişti de mână omenească, se afla un car şi doi boi, iar un sărman om se canonea să îl împingă în apă, dar locul acolo era prăpăstios şi apa, adâncă. Se auzeau vaiete de copii.

Lânga boi, un copilandru gol goluţ se văita: -Nu tătucă, te rugăm noi să nu faci fapta asta ...

Mormane de pietriş şi plăci albe de piatră scoase din apa rece, arătau treburile şi munca de până acum. Omul, dezbrăcat până la brâu, lega un lanţ peste picioarele boilor, şi îi îmboldea cu o nuia să sară în apă, nepăsându-i de vaietele copiiilor, împingându-l din când în când să stea deoparte.

Omul (vorbind apăsat): -Numai aşa, îmi iau capăt zilelor, să înec boii şi pe mine, să mor înecat, decât să mai duc traiul ista nenorocit. Iar voi doi, copii amâraţi, luaţi drumul bordeielor până la venirea serii,

după cum vă v-a îndruma Ăl de Sus. Amin. Altceva nu poci a mai născoci....Un codru de pâine uscat se v-a găsi şi pentru voi.

Şi sări în car, cu o faţă întunecată, făcând semnul crucii din degetele rămase libere, petrecandu-şi un capat de lanţ după gât.

Gherontie văzând aşa grozăvenie, dădu semn la armăsar şi culcând tufişurile în picioare se înfăţişă mai aproape. Boii tresăriră şi mai mai să cadă cu totul în apă, spre bucuria omului care îi zmucea. Slujitorii se puseră în contra dregătorului barându-i drumul, punând caii în faţă, dar stapânul îi împinse şi îşi văzu de drum spre omul de pe mal. Copiii înspăimântaţi se aruncară cu mâinile petrecute după roţile carului.

Gherontie: - Hei omule, în bună pace îţi fac urare de sănătate, dar ce Dumnezeu vrei să faci? Nu vezi, vă înnecati imediat, curentul e mare aici, carul greu, niminea nu vă scoate la mal, acu o să cădeţi!

Omul (tresarind): -Aia şi vreu, să mă înnec imediat, acu, dar repede!

Gherontie care iar simţea un junghi dinspre inimă cu mişcări rapide, apucă de un capăt de lanţ. Îmboldi şi pe un slujitor de-al său să ţie cu mâinile de o stinghie de la car. Traseră înapoi, dar boii nu se clintiră.

Gherontie: -Dar ce te puse omule să faci aşa ceva, nu ţi-e milă de copilandrii ăştia, care se pare ca sunt ai tai? Care e viaţa ta aşa de rea şi fără de îndreptare de se întâmplă aşa ceva?

Omul, cu faţa murdară, catadicsi şi sări jos, proptind o mână în jugul boilor.

Omul: -Boierule, trebile p-aci sunt aşa cum le vezi, nu-ș de ce te-ai oprit la noi, poate ca la o comedie d-aia din bâlci, să faci veselie şi să râzi de sărăcia noastră de români?

Gherontie: -Nici vorbă, nu râde nimeni, sunt Ioan

Gherontie, Starostele Întâi al Cetăţii de sine stătătoare şi nevândută turcimii al Devei. Grăieşte degrabă! Ai auzit de mine?

Omul: -Nici pomeneală, nu am auzit, dar mă bucur că un boier aşa ca matale, cinstit, să steie de vorbă cu unii ca noi, talpa ţării, cum se zice la noi în popor. Io am auzit de Liculiţă Oşteanul, pentru care toţi oaminii de aici fac ascultare şi muncă toate zilele săptămânii, la scos piatră din râu.

Gherontie: -Şi Liculiţă ăsta te-a pus să îţi curmi viaţa, şi aşa amarnic, şi aşa de faţă cu pruncii tăi?

Omul: -Păi îi datorez cinci taleri de argint, datorii mai vechi, iar de plătit, nu avem cum. Şi aşa muncim să scoatem pietre pentru drumuri, din râu, cât e ziua de lungă, continuu. Iar vieaţa asta mizeră, io unul nu poci să o mai ţiu, mă omor, asta e boierule!

Gherontie descălecă şi puse mâna pe jugul carului, opintindu-se şi el, în sfârşit boii făcură un pas înapoi de pe malul râului. Copiii ascultau muţi, conteniseră din plâns, uimiţi de venirea acestor străini nemaivazuţi.

Gherontie: -Ştii ce, scoate lanţul ăsta de pe gât că mă mânii când văd aşa fapte....Unde este acest vajnic Liculiţă, vreau să mergem la el şi să îi vorbesc! Uite ici o pungă în care am şapte taleri, hai să îi plătim datoria!

Omul, uimit şi neîncrezător îi arătă în direcţia de unde se vedea un fir de fum dinspre un luminiş.

Scutierul: -Ştiţi ce, Înălţimea Voastră, nu putem abate iar drumul cum spuneţi, avem încă de făcut cale lunga, iar amiaza e pe sfârşite, să purcedem la drum şi gata!

Gherontie (rastit): -Ba fac ocol cum îmi e pofta, asta-i! Ne abatem din drum cum o trebui, şi de o sută de ori, fără alte alea!

Înaintară şi cu toţii după ce întoarseră carul,

se apropiară de luminiş, unde trei bărbaţi îmbrăcaţi vânătoreşte, frigeau un pui de mistreţ la foc iute. Câinii lor, doi copoi, lătrară agitaţi.

Gherontie, duse degetele la tricorn în semn de salut.

Gherontie: -Bună ziua oameni şi sper că nu vă întrerupem de la ospăţ necuvenit. Cine ar fi Liculiţă. Dumneata?

Un bărbat cu un defect la pleoapă, cu o cămaşă cu zorzoane, croită din piele de căprioară ridică un deget gros, neridicandu-se de la foc.

Liculiţă: -Nu te obosi cu vorbele, io mi-s Liculiţă şi pământurili astea sunt ale mele. Ce voieşti de ai adus omul ăsta aici, când rostul lui e să muncească până la asfinţit? Cam ce treabă e asta boiernaşule?

Gherontie îşi încordă mâna pe mânerul sabiei, dar junghiurile din şezut nu îi dădeau pace. O sfârşeală de la emoţie îi strangula şi inima, în zvâcnet dureros. Se limita să vorbească tunător.

Gherontie: -Sunt Înaltul Gherontie, Starostele Devei.

Liculiţă, nepăsător, mai atent la mâncare, spuse: -N-am auzit, şi nici nu mă interesează. Ce pofteşti totuşi de la mine?

Gherontie: -Ce datorie are omul ăsta?

Liculiță: -Păi toţi din bordeiele lor au tot cam aşa. Cinci taleri cu totul, dar de plătit nu are cum, aşa că va robi cât voi pofti io. Cinci taleri plus un taler că mai e şi mâncarea ce o dau la vite şi la zdrenţăroşii ăştia mici şi flămânzi.

Gherontie: -Aşa o fi, dar cam multă mâncare le cam dai....(Îl zeflemisi el).

Gherontie îi aruncă săculeţul, în care se auziră monedele clinchetind.

Gherontie: -Ia d-aci şapte taleri. Omul ăsta e liber, să ştii!

Se întoarse şi vorbi omului.

Gherontie: -Nu ai de ales, acum nu ai nici o datorie. Eşti liber să faci cum pofteşti. Uite cinci crăiţari, ia familia, copiii şi pleacă de aici pe drumul pe care venirăm noi, spre Cetatea Devei. Întreabă de casa lui Ioan Gherontie, te iau în slujba mea dacă te tocmeşti, desigur.

Omul, aplecat în plecăciune, cu degetele negre frecând căpăstrul de pânza soioasă a boilor, murmura mulţumiri. Plozii, urcând şi coborând printre gratiile carului nu mai conteneau cu râsetele.

Gherontie nemişcat îi pironi cu privirea pe Liculiţă şi ai lui. Cine ar fi acest Liculiţă şi ca el sunt mulţi, personaje abjecte care terorizează unii oameni ani de zile. Dacă ar mai fi simţit fiorul unei oareşice tinereţi i-ar fi spintecat pe aceşti nevolnici. Sau dacă ar fi luat suita sa obişnuită de călătorie, aşa, la cam o sută de călăreţi, să fie acolo….Altfel ar fi stat treaba cu ei. Liculiţă şi ai lui număraseră banii şi fermecaţi de aşa monede noi şi strălucitoare, păstrau oarecum tăcerea. Ciudate arătări şi străinii ăştia….se gândeau ei…

Într-un târziu, grupul se puse la pas mărunt, fără să mai salute, şi fără să privească în urmă defel. Scutierii erau cu ochii în toate părţile, că amiaza trecuse. Grăbiră murgii la trap, căutând să ţie de drumeagul care acolo era dincolo dispărea în umbra copacilor şi a buruienilor care îl ascundeau. Fliuerară înalt şi de departe le răspunse un fluierat asemănător. Omul lor deschizator de cale îi aştepta, totul era în ordine. Ieşeau la o cale pietruită mai largă şi întreţinută, drumul poştalioanelor imperiului.

După odihnă şi merindele luate în pripă cum se poate la drum, călătorii îşi văzură de drum, se luminase de ceva vreme, iar păsăretul din copaci cânta de te asurzea. În faţă se vedea un car de călătorie şi alţi creştini cu desagi pe umeri, o luară şi ei într-acolo, strunind din loc în loc caii, care s-ar fi vrut să scape praştie la galop.

După ce traversară cam două trei văioage largi şi luminoase, îşi grăbiră ritmul, strângandu-se mai aproape unii de alţii. Gherontie călărea acum aproape ultimul, cufundat în gânduri legate de războaie şi de uneltirile care ameninţau propria cetate.

Pe toata ziua continuară fără de popas, luând drumul comercianţilor de sare şi cărbuni, pe cărarea mai ferită, aşa că totul decurse în bună pace.

Ieşiră la drumul poştei, când lumina nu mai era aşa bună, şi amiaza se sfârşise. Într-un loc de popas, oameni de toate vârstele căutasera adăpost în apropierea unor bănci şi fâneţe acoperite.

Unii cu desagii desfăcuţi făceau pregatiri de cină, alţii în jurul unui foc, îşi propteau ţăpuşe de lemn cu îmbucaturi la fript. Gherontie îmboldi blând calul care tremură uşor simţind atâtea mirosuri străine amestecate, dar în treacăt văzu un monah ieşind din pădure şi împărţind lumânări şi blide de lut.

Gherontie: -Hei, scutier, ia-n stai oleaca.

Scutierul: -Da? Ce să fie Înălţimea–ta?

Gherontie: -Ia vezi ce e cu oamenii aceştia?

Scutierul în muţenie dezaprobatoare îşi suci calul şi descălecă lângă trunchiul unui arţar.

Toţi se opriră aşteptând. Se lăsa seara şi ei nu găsiseră un loc de popas, un han sau un foişor mai păzit.

Scutierul: -Înălţimea-Ta, oamenii asteaptă

să fie primiţi de un preot, Părintele Mihai din dealurile Herneacovei, care e ieşit din schit să vie să binecuvanteze oamenii şi locurile acestea.

Gherontie: -Dar nu cred că îi primeşte pe toţi, ziua e pe sfârşite.

Scutier: -Dar ei zic că e sfânt Mihai părintele, cică dacă se roagă pentru păcătoşi, cam de fiecare dată rugaciunile îi sunt ascultate de Cel De Sus. Face minuni Înălţimea-Ta!

Gherontie descălecă: -Asta este, vreau să îl văd şi eu pe acest Părinte. Făcu un semn cu palma să stăvilească vreun comentariu de dezaprobare. Călăreţii suitei sale întunecaţi la chip şi îngrijoraţi, descălecară şi se amestecară în gloata care se rânduise în luminiş. Scutierul fluieră de taină spre a înţelege iscoada lor din faţă că fac popas şi să vie şi el mai aproape....

Când Gherontie se înfăţişă în luminiş, mulţimea se dădu în părţi, parcă simţiseră gradul său nobil, iar oamenii simpli nu vroiau sa creeze zarvă sau prilej de ceartă. Văzându-i că se îndepartează, Gherontie le făcu semn sa nu se mişte degeaba, se aşeză şi el pe marginea unei băncuţe cioplite din lemn necojit, îndemnă oamenii săi să fie discreţi.

Apăru iar monahul şi se adresă mulţimii.

Monahul: -Părintele vă spune că azi nu mai primeşte pe nimeni. Însă mâine de dimineaţă o să vorbească cu toată lumea fără deosebire!

Scutierul îi vorbi: -Cucernice, dar o excepţie nu se poate, avem aci înalte persoane ca rang şi stare, ne grăbim în drumul nostru!

Monahul: --Părintele îi transmite Înaltului Gherontie că îl vede mâine, dacă are timp şi răbdare să dea ochi cu dânsul. Azi nu are cum, orele sunt înaintate şi îşi cere scuze la toată lumea cu umilinţă!

Gherontie auzind că îi ştia numele, păli la faţă şi

o emoţie mare îl săgetă din creştet până în tălpi. Era clar un sfânt părintele ăsta Mihai, fără nici o îndoială, ştia şi vedea oamenii dupa înfăţişare şi nume chiar de la distanţă, mari puteri avea! Îşi făcu degrabă cruce şi îmboldi oamenii să îngenuncheze plecaţi…

Monahul: -Părintele acum slujeste undeva nu departe la dobitoacele padurii. I s-a înfăţişat o turmă de căprioare cu cerbul lor, sfinţia-sa o să se roage şi pentru vietăţile astea, care i-au cerut cumva ajutorul, se pare că un braconier nemilos din cale afară le mână neîncetat căutându-le moartea şi le rupe rândurile….

Îi salută şi se făcu nevăzut. Oamenii din jur nu ziseră nimic şi încet, se pregăteau să înnopteze încropindu-şi fiecare un culcuş după puteri.

Scutierul: -Cine s-o crede şi Popa ăsta, de ne ţine pe noi în aşteptare, auzi, se roagă la săntatea dobitoacelor din padure, uff….

Gherontie, luînd un opaiţ de călătorie luminat: -Aia e, dacă nu gândeşti defel. Unii sfinţi şi nu e el singurul au diverse arătări şi viziuni. Iar acest popă când se roagă, atât de amarnic şi cu toate puterile lui, de înmoaie şi pietrele nu numai inima fiarelor pădurii. Oştene, eşti tânăr şi judeci la iuţeala tinereţii, e bine, dar cu timpul vei dovedi miezul lucrurilor pe care nu le-ai fi bănuit nicicum. Căile Domnului diferă de inima omului, în care sunt chestii amestecate, aşa să ştii….Să ne aşternem pânzele pentru înnoptat.

La prima geană a dimineţii când lumina printre crengile arborilor uriaşi venea cernită în scânteiri fine, părintele Mihai deja slujea în mijlocul oamenilor, subt ţipătul şi cântul păsărilor felurite ale pădurii….

Când somnoroşi, cei din suita lui Gherontie se traseră şi ei mai aproape, părintele Mihai isprăvise deja cu jumătate din cei ce îl aşteptaseră. Părintele Mihai părea undeva la şaizeci de ani, cu o mustaţă şi

barbă tăiată scurt, albă. Ochii îi ghiceai iuţi, iar vorba şi cântul îi erau deosebit de calde, de câteodată ţi se părea că înmoaie răcoarea aerului.

Părintele Mihai: -Ia-n-te uită, Înaltul Gherontie, vină aici! Cu ce pricină aţi venit, de aţi schimbat cursul călătoriei?

Gherontie se închină şi îi sărută mâna parintelui încet: -Păi nu am schimbat nimica, imediat ne întoarcem pe drumul nostru, că e undeva la o jumătate de ceas de aicea.

Părintele Mihai: -Ce vrei să mă întrebi, nu se va împlini aşa cum îţi doreşti, să ştii….

Gherontie păli uşor, cu emoţie, iată că părintele îi știa și gândurile cele mai adânci şi ascunse în el…. Mare e puterea lui Dumnezeu, îşi făcu cruce repede.

Părintele Mihai: -Poate va fi bine aşa, dumneata cu Doamna matale în o cetate şi fiul şi ceilalţi în altă cetate, aşa va fi….

Gherontie: -Dar o fi bine, că se arată norii războiului?

Părintele Mihai: -Va fi, va fi….Priveşte numai la arboretul ăsta, crezi că îi pasă prea mult de ar fi turci, or de ar fi apusenii? Aici e mereu la fel…lasă lucrurile cum pot ele să se aşeze şi mila Domnului se va aşterne peste toate. Amin.

Gherontie: - Dar mai am o întrebare Sfinţia- ta, dacă se poate…

Părintele îşi arcui sprâncenele amuzat.

Gherontie: -Dacă mă călugăresc sau îmi zidesc undeva o chilie, să mă retrag, crezi că se poate?

Părintele Mihai: -Eu cred că nu…Crezi Măria-ta că oamenii pe care îi adăposteşti, îi hrăneşti sau îi ai în soldă te vor lăsa în pace să te retragi? Nu e mai degrabă meseria voastră alta, de pildă cea de a face echilibru între Bathori şi junele Teleki cel aspru pe o parte, pe

cealalta cu spionii casei austriece şi presiunea Porţii din vecini? Aşa -i sau ba?

Gherontie plecă capul: -Drept aţi spus .

Părintele Mihai: -Drum bun şi vezi că sănătatea nu îţi mai deschide porţile, să fie ultima călătorie….

Gherontie: -Sfinţia-ta, mulţi sunt chinuiţi şi nu văd o îndreptare, la oaminii aceştia din popor, crezi că le va fi mai bine? Pe unde treci numai nelegiuri şi schingiuiri ce nu îşi au locul. Fie că e pamânt subt turci fie dincolo.

Părintele Mihai: -Dumnezeu vede, dar felurite sunt moravurile oamenilor, ce fac ei, e greu de schimbat, asta e valabil peste tot, nu numai unde vezi Domnia-ta cu ochii…Asta e greu…Oamenii nu se schimbă, apucăturile omeneşti sunt o piatră greu de mişcat.

Gherontie întinse o pungă cu cinsprezece galbeni, împingând-o uşor în iarbă.

Gherontie: -Ia sfinţia-ta o donaţie, ducaţi Brâncoveneşti de aur, să faci un zid la schitul matale din piatră, durabil.

Părintele Mihai: -Fie primit! Şi făcu semnul crucii.

Rămaseră puţin nemişcaţi când sub puterea crucii de metal ascultară o rugăciune scurtă de călătorie şi sănătate. Păsările începuseră să se risipească din vârful arboretului.

În pivniţele adânci ale reşedinţei lui Eufrosin, stăpânul cerceta starea butoaielor. Adusese un transport nou cu vin şi nu era sigur că butoaiele nu picurau pe la îmbinări. Cu făclia aprinsă un slujbaş speriat îi lumina calea. Se auzeau şoapte, aşa că se îndreptară degrabă să cerceteze.

În cămăruţa unde se ţineau săculeţii cu mălai, grâu şi altele, era şi o băncuţă. Îmbrăţişaţi, o slugă din angajaţii casei târgoveţului şi o tovarăşă de a lui găsită prin cetate, undeva prin curţile ascuţitorilor de cuţite se dezmierdau. Tresăriră când uşiţa boltită se dădu de perete în mare zgomot.

Eufrosin: -Ce e asta? Ce faceţi aici? Spurcaţi sacii cu mălai? Cini e fata asta?

Sluga (îmbracandu-se): -De pe la ascuţitorii de cuţite din curţile sârbilor, Înăltimea-ta!

Eufrosin: -Şi ce mă interesează pe mine? Ce, vrei să pleci din casa mea? Netrebnicule! Se întoarse spre rândaş.

Eufrosin: -Stii ce, mută-l pe ăsta în grajd, să doarmă azi acolo să se răcorească! Sluga se grăbi să treacă ferit pe lângă uşă dar Eufrosin îl prinse rapid şi îi administră o cizmă în dos ca să îi dea avânt.

Apoi trase uşa cămăruţei după el, zăvorând-o pe dinăuntru. Privi fata care îşi strângea cămaşa până la gât.

Eufrosin: -Ia zi, cât ţi-a dat pehlivanul ăsta?

Fata: -Nimica, nimica. Din plăcere am venit.

Eufrosin: -Da crăiţarii ăia din legătura aia din batistă ai cui sunt, ai miei? Câţi ţi-a dat? Pentru plăcere, de e aşa, o maimuţări el.

Fata: -Doi crăiţari şi o para, da moneta e ruptă Măria-ta…da de ce mă ferecaţi aici că mi-e frică, nu îmi daţi drumul să plec, vă făgăduiesc, nu mai calc prin curţile Domniei voastre. Ştiu oamenii Măriei-tale că mă ţii aicea şi nu e cuvenit.

Eufrosin (cu glas schimbat): -Ei ochi au, da gură sa spuie cuiva n-au! Da di ce să pleci, unde te grăbeşti? Uite ce îţi dau io, cinci crăiţari noi nouţi…

Fata: -Da de ce îmi daţi? Că sunt fată sărmană, dar sunt cinstită, nu ca alea…

Eufrosin: -Ia banii, ce mai dai cu vorba.

Eufrosin îi înfipse un picior între picioarele ei şi îi descheie cămeşa, zicând.

Eufrosin: -Eu unul aş tăcea şi în mare taină aş ţine pretinia noastră, că nu se ştie… Dar stai locului, lasă-te pe laviţă sprijinită, şi cu degetele îi dezmierdă pieptul fierbinte, jucând inelele sale de aur peste sfârcuri şi răsuflând de aproape aprins în pofte….

Poarta casei fiind larg deschisa, să intre oricine negustorea cu stăpânul, aşa că pe lângă slujitori intră şi Gherontie urmat de oamenii săi. Fără zarvă, în deplină tăcere călătorii îşi legară caii la inelele de bronz de pe ziduri.

Gherontie respiră cu zgomot, descălecând mulţumit. În sfârşit iată şi curţile fiului său după atâta trudă. Nu că era din cale afară de obosit, dar o durere şi o arsură îl rodea în părţile şezutului.

Un rândaş se repezi cu o ulcică de apă, recunoscându-l. În genunchi îi întinse vasul

Rândaş: -Ia de vă răcoriti, bine aţi venit pe la noi, îndată dau de ştire Înălţimii-sale!

Gherontie îl ridică jenat şi îi făcu semn să fie cu fereală, să nu mai fie larmă şi ţipetele de bun venit obişnuite.

Gherontie: -Da undi e nepoata mea, frumoasa Codinela?

De la balcon apăru doamna familiei şi îşi înabuşi un ţipăt scurt.

Doamna: -Aide, aide cini e aici şi nimicurile de slugi nu îmi sunt credincioase să îmi spuie degrabă.

Gherontie (descoperindu-şi capul): -Ba mie îmi sunt credincioase cât tac şi sunt de încredere că nu

vreau ţipăt şi zbieret vezi Doamne de bucurie. Aşa îmi plac oamenii să fie.

Doamna: -Urcaţi degrabă la răcoare la odăi. Da unde sunt oştile Măriei-tale, nu au tulburat ienicerii cu puterile şi bogăţiile lor?

Gherontie: -Nu, nici pomeneală, anul ăsta am venit cu cinci oameni, la fereală, îmi ajunge aşa să nu facem risipă orientală degeaba cu care din păcate ne-am obişnuit de atâta amar de ani. Bătrâneţile sunt aproape şi mă gândesc la o oareşice aplecare spre altele, mai de spirit, nu spre orbirea bogăţiei.....

Intră în sala de sus, uitându-se cu luare aminte la panopliile de arme şi vitrinele pline ochi de scule de argint şi vase frumoase.

Îl întovărăşi numai un scutier dintre ai lui, care se descoperise şi cu deferenţă se trăsese un pic mai la spate, să nu pară necuviincios.

Gherontie: -Da undi e Eufrosin că văzui caii pe acolo, drept care e acasă sau în cetate, nu cred că e plecat.

Doamna: -Aici e pe undeva am dat vorbă să îl caute sluga. Luaţi o gură de apă rece şi un şerbet, că e făcut de mânele noastre. Imediat ne aşternem la masă şi pe oaminii Măriei- tale să îi omenim şi să îi aşezăm în odăi bune....

Uşa se dădu de perete şi se înfăţişă Eufrosin, vizibil ruşinat, cu vesta şi cămeşile boţite.

Eufrosin: -Ia-n te uită ce surpriză, Dumneata!

Doamna: -Vai Eufrosine, dar urât îţi mai stă cămeşa, parcă ai tras la butoaie singur sau la împins prin pivniţă, de parcă nu ai ajutoare, Doamne iarta-l şi Măria-ta să fie îngăduitor cu dânsul de cum se prezintă.

Se strânseră în braţe, mai mult îl ţinea Gherontie şi nu îi dădea drumul una cu două. Se aşezară în jilţuri

cu expresii mulţumite.

Gherontie: -Ia-n ce te-ai rotunjit, ce mai, bărbat de bărbat în casele lui. Dar îmi pare mie sau nu, casa dumitale trece acum a palat, se pare că vrei să îţi dovedești realizările, nu e aşa ? (râse gros)

Eufrosin: -Da de unde, cine se întrece cu Măria-ta, la galbenii şi forţele ce le aveţi, sute de oşteni, oamini peste tot.

Gherontie: -Da, e cetate liberă, aşa e de o sută de ani şi aşa voiu să o ţiu, cu toate zâzaniile lui Bathori şi a altora de felul lor, puternici altminteri. Fiule, acolo nu e picior de necreştini, nimica. Ştii ce caut io aici? Că la toate depeşele şi scrisorile mele nu ai răspuns a încuviinţare, te ţii aici mizând pe desrobirea austriacă….Da undi e fata, ce e asta?

Eufrosin (tuşi usor): -Unde să fie, la treburi muiereşti, e trimisă să afle arta postavelor la un aliat al mieu înspre Bihor. (minţi el pe nerăsuflate rotind ochii să vadă dacă cineva se dă de gol)

Gherontie (se înnegură şi se aplecă în faţă întristat, parcă tot aplombul său se stinsese):   -Aşa să fie, deci am facut drumul degeaba să nu am şi eu răsplatele mele….

Gherontie (făcând semn la scutier): -În fine, asta este. Să aduci odoarele şi darurile, că nu am venit cu mânele goale la băietul meu!

Eufrosin: -Chiar nu sunt vremuri limpezi, nu cred că era momentul să faceţi aşa drum.

Gherontie: -Tocmai, ştiu că Marele Prinţ De Savoya a strâns iar armată mare. De data asta va fi amarnic Eufrosine. Vor învinge şi vor împinge Poarta cât mai departe. Era timpul. Vremurile se schimbă, iar de nu se schimbă, se schimbă oamenii, aşa să ştii, eu şi mamă-ta nu mai avem vlagă în noi! De aia am venit, împachetează, strânge ce ai cât de cât de preţ

şi veniţi în cetatea Devei în siguranţă. De îndată să îi dai de ştire Codinelei unde eşti, să nu cuteze să intre în cetatea Timişorii că va fi jale. Un asediu înseamna foamete, jafuri, şi (arată cu mâna) îmi pari destul de înstărit pe acilea sau greşesc io?

Eufrosin nu răspunse, făcu un gest cu degetele că nu crede că se poate să facă aşa ceva...

Gherontie: -Câţi ducaţi de aur să ai tu în sipete sau săculeţi? Trei sute, poate cinci sute, aşa-i? Sau poate ai avut doi ani buni şi te-ai sporit la o mie, hai o mie două sute....Eu crez că nu treci de o mie cinci sute maxim.....

Eufrosin pufni pe nas, se vedea că tatăl său e bun în socoteli şi poate are şi un spion acilea la el în casă...

Eufrosin: -Nu trec de o mie, o mie doua sute şi restul taleri şi crăiţari, aşa ar fi.

Gherontie: -Tocmai, eu ţi-am făcut cu mâinile mele starea de comerţ cu postavuri şi pulberi de puşcă, cât şi ţi-am dat primele cufere cu mirodenii d-alea orientale, de vinzi toată săptămâna la garnizoana Paşei, aşa-i? Ei află că eu am în saci treisprezece mii de galbeni, avere mare, şi te rog să laşi toate, mai ales fudulia de cine-mi eşti, şi vino la Deva. Ia-ţi banii cât se mai poate, pune totul în desagi, şi lasă slugile aici cu solda şi toate în rânduială, încă se mai poate. Plătim taxa la Paşă şi facem un transport de ce vrei tu, să găsim o scuză de plecare, iar de venit, vii înapoi când au desrobit aici Austriecii, după cum am aflat că se va întâmpla. Aşa-i porunca sau povaţa mea, ia-o cum pofteşti! Dar e spre binele vostru, un asediu nu e jucărie, să ştii....Niminea nu scapă uşor, cu viaţă zic, de averi, aleluia poţi să uiţi, ce e al tău e şi al sultanului atuncea....Nu eşti copil şi le ştii şi tu......

Eufrosin se juca gânditor cu o solniţă de pe masa argintată.

Eufrosin: -Vezi dumneata, nu spun că nu le nimereşti, aşa or fi trebile, dar eu cel puţin mi-am încropit un rost aici, nu am ce căuta la Deva, unde jocurile de-a şoarecele şi pisica cu alde Bathori, toţi spionii şi alţii de teapa lor nu îmi sunt pe plac.

Gherontie: -Dar vii înapoi, nu înţelegi, într-o lună, în două, când ţi-e pofta, te întorci, e aşa greu de priceput?

Eufrosin: -Nu se poate, tocmai asta e treaba. Treaba e să nu pleci nicicum, nu dai înapoi, să nu mai tot gândim şi să ne învârtim în jocuri de curte apuseană sau cum vrei dumneata să le zici. Şi aşa în Banat nu se ştie când munceşti şi pentru cine munceşti şi mai ales cui îi dai darul. Eu nu plec, asta-i, dacă este o comunitate de români, eu în ea vreau să stau, chiar cu gloata să mă amestec, nu suntem o familie mai prejos decât sârbii din curtea ascuţitorilor de cuţite sau a altora care în toate primejdiile au stat şi nu au fugit!

Doamna soaţă: -Eufrosine fii cuminte, uite ieri dimineaţă fata slujnicei de la rufe mi-a zis că familia sticlarilor de sunt români, au fugit şi ei din cetate lăsând baltă şi ateliere şi prăvălie. Unii fug cât se mai poate, departe de turci.....

Eufrosin (trânti cu ambele palme în tăblia mesei cu zgomot): -Eu unul nu plec, am zis. Apoi cu glas molcom,

Eufrosin: -Scuze tată....

Gherontie: -Uite ce-i. Junghiuri mă întărâtă intre picioare, drumul ăsta eu unul anul asta nu îl mai fac, am îndatoriile mele de făcut, ştii....Nepoata nu mi-ai dat să văd, de schimbat văz că nu pot să te schimb, dar rău faci că mergi între ale tale şi atâta...

Eufrosin: -Lumea se schimbă tata. Vine apusul aicea, vine Austria, ne vom moderniza, ce este cu Paşalâcul va fi în colbul uitării. Duci şi prinţi luminaţi

vor veni, castele şi case noi se vor clădi, baia turcească şi minaretele vor fi nimicite, vine schimbarea noului. Naţiile apusene nu le mai suportă putoarea lor primitivă. Ei, atunci ori eşti în prima linie ori la revedere, oameni de tot felul vin după războaie să mănânce şi să beie ori să apuce un dumicat şi ei, nu îmi trebuieşte şi nu le trebuie nici învingătorilor aşa ceva, asta trebuie dumneata să afli! Ori ai curaj, ori trăieşti în mizerie cum ne ţin toţi cu grumazul plecat ca vitele.....

Gherontie: -Hmmm, te arăţi cunoscător în ale vieţii şi judeci uşor, ce e calcul şi maşinaţie de palat nu e neapărat greşit, supravieţuirea e a mai întaia cerinţă să afli şi tu, care nici jumătate din experienţa mea de viaţă sau fapte de război nu ai! De ce crezi că se schimbă ceva şi ce e vechi e prost? Nimic nu se schimbă, trebuie să ai chibzuinţă, ce ai agonisit se duce de râpă, dacă o sabie de ienicer te taie şi zaci la pat rănit şi boleşti cu anii, dacă ai noroc, că se poate şi mai rău. Tu nu înţelegi că fala ta e numai în capul tău? Plăteşti la Paşă şi cam atât. Mai dai ceva în stânga şi în dreapta pe la spahii să ai liniştea că nimeni nu îţi vâră un hanger pe la spate, şi ce? Asta e tot? Crezi că ei nu sunt cu ochii aţintiţi pe averea ce ai dobândit-o şi nu poftesc la ea? Nu fii naiv că nu îţi şade bine la anii tăi şi la ceea ce te dai că ai fi.

Eufrosin: -Am semnale că austriecii nu vor silui populaţia noastră, ci dimpotrivă.

Gherontie: -Da, adica spionii lor au primit danie de la tine şi de la alţi târgoveţi mai răsăriţi ai Timişorii ca să ajuţi cumva Prinţul la asediul ce va veni...Şi?

Eufrosin păli la faţă, tatăl său cunoştea şi aceste măsuri secrete ce la făptuise cu zile în urmă...

Gherontie: -Da, am om care ştie de banii aceştia daţi dar ce nu ştii tu este că iscoadele austriece au

luat darul dar o zeciuială pentru dânşii au cheltuit, în crâşmele de influenţă turcească, unde au petrecut două zile în vaietele beuturii şi al plăcerilor cu dansatoare stricate. Turcii ştiu cine a dat şi cui a dat, eşti pe o listă scrisă într-un sul în raftul Paşei Eufrosine, vai de capul tău, şi numai viclenia şi calculaţiile turcesti nu te-au dus încă în faţa lor desculţ şi descoperit la cap să dai socoteală, d-aia am venit eu.

Doamna scăpă un suspin de spaimă la aşa isprăvi ce se puteau întâmpla…

Eufrosin: -Aiurea, pe listă e oricine care are mai mult de un galben, nu îmi pasă. Mai bine pe lista lor decât să fiu ăl mai mare sclav care le cântă cântece spurcate şi desculţ de se îmbăiază cu ei lingând narghilele….Nu îmi e frică, să vie! Eu nu plec, nici acum nici când surlele armatei austriece vor suna la porţile Timişoarei…

Slugile deschiseră canatele uşilor şi cu mare băgare de seamă schimbară lumânările cu altele lungi şi albe, scumpe. Tablale cu fripturi împănate cu legume şi gogoşari, se mai auziră clinchete de vase de spălat mâinile şi alte multe bucate erau aduse în neştire.

Eufrosin (împăciuitor): -Să gustăm ceva tată, să mai ostoim oleacă veştile proaste, iată precum vedeţi, nu o ducem rău aici…

Gherontie scăpă un oftat încercând să biruie gândurile care îl munceau, că zadarnic încercase şi de astă dată, dar nici vorbă să îl înduplece pe Eufrosin că primejdiile sunt aproape.

În faţa hanului Trompetistului, vânzători ambulanţi roiau strigându-şi în gura mare ofertele. Mişunau şi ţigănuşi dornici să înduplece negustorii să le dea câte ceva fără nici un crăiţar. Un băiat înalt în vestă de piele se tocmea să vândă doi căişori mici, de munte. Era ca o piaţă de călătorie formată la porţile hanului.

În colţul odăii largi de primire, la mesele aşternute pentru nobili cu obrazul subţire, se îndulcea cu fructe zaharisite un grup de târgoveţi sibieni, înstăriţi.

La alte mese pe rând, oamenii lui Gherontie se înşiruiră tăcuţi. Înălţimea-sa nu reuşise în scopul călătoriei şi se întorcea abătut. Tot drumul până la hanul de sub dealurile Recaşului nu scosese decât murmure înnăbuşite. Caii avuseseră un ritm încet, iar nimeni nu cutezase să schimbe pasul la trap grăbit, ci păstraseră o tăcere continuă, ferindu-se să îl tulbure cu ceva.

Hangiţa cu rapiditate îndesa farfurii şi tacâmuri, trimiţând după o fată din sat să o ajute, că azi mergeau bine daravelile şi aveau muşterii care mai de care mai simandicoşi.

Sibienii priveau pe sticlele mărunte ale canatelor ferestrei. Afară un ambulant cu un coş de nuiele cu porumbei se luase la harţă cu slugile unui meşter de roţi de căruţă.

Un sibian: -Ia-n te uită ce comedie, l-au trântit pe porumbar şi i-au dat drumul la păsări.

Un sibian tanar: -Eu mă duc şi le arunc câţiva crăiţari să sporesc bătaia şi mai tare!

Hangiul (turnând în ulcele): -Ba să nu te duci conaşule, că nu are rost, îmi faci pocinog la uşă şi nu îmi dă bine! Am boieri de seamă aici la mese...

Dintr-un colţ ascuns al camerei, unde şedeau la gura focului alţi muşterii mai puţin luminaţi în rang şi bani, Filon învelit într-o mantie roasă şi peticită până la gât, se muncea cu o ulcică de tulburel, dar mai mult cu ochii aprinşi împrejur decât să bea ceva, studia fiecare mesean în parte, cântărind dacă să atace la plecare pe cineva ori ba.

Gherontie comandă bucate la ai lui, el preferând o bucată de pâine neagră şi câteva nuci, nefiind interesat de nimeni şi de nimic din jur. Filon le zări măciuliile spadelor, toate la fel, cu înflorituri ofiţereşti.

Pe băncile din spate, Codinela îmbrăcată într-o tunică încheiată sus la gât îl recunoscuse pe bunicul Gherontie şi tare s-ar fi dus să îl însenineze, dar stătu nemişcată.

Tânărul ucenic al Sibienior se ridică spre uşă şi în treacăt o văzu pe fată, rămase clipe bune balansându-se pe tocurile cizmelor mirat de frumuseţea ei şi apoi în clinchet de pinteni ieşi din sala mare. Filon îi semnaliză două degete îndoite Codinelei arătând discret la masa lui Gherontie, semn tainic haiducesc de ţintă. Ea scutură din cap şi şuşotiră tainic.

Afară larma era mare, de ieşiseră rândaşii de la cai şi toate slugile de la focurile din bucătăria hanului să se zgâiască. Doi ucenici ai meşterului îl ţintuiau la pământ pe vânzătorul de porumbei. Un al treilea îi zburătăcea păsările cu o ghioagă. Tânarul negustor sibian împrăştie cu aroganţă câţiva firfirici de alamă, de se repeziră toţi să se încaiere să apuce ceva.

De pe cai, doi ieniceri încopciaţi în platoşe de război, izbiră înspre gloată, lovind cu măciuliile pistoalelor fără deosebire printre cei de pe jos.

Tânărul sibian se trase semeţ în pragul hanului, punându-se la adăpost de vreo asemănare cu cei încăieraţi.

Ienicer: -Îi pun pe toţi în fiare, dacă au chef de turbare!

Tânărul sibian auzind, se trase degrabă înăuntru în han oprindu-se iar la banca din colţ şi aruncând o ocheadă înspre Codinela. De data asta Filon îi susţinu privirea cu un zâmbet sălbatic, specific numai lui. Tânărul brusc se retrase la masa sa, neîndrăznind să mai arunce vreun ochi. Cu degete transpirate se descheie la bumbii tunicii, pipăind mânerul unui jungher mic. De dincolo, înspăimântătorul Filon îi adresa cuvinte grele, murmurate, clătinând din cap şi balansând un ditamai săbioiul dintr-o teacă toată numai pete, de nu ai vrea să ştii de la ce e murdarită…

Albitul amestecat printre rândaşi privea încăiereala, ochind caii târgoveţilor sibieni. Ienicerii şi doi slujbaşi de rând mai răsăriţi îi buzunăreau pe cei loviţi, luând monete şi alte mărunţişuri, scuipând înspre cuștile porumbeilor, acum terciuite și goale. Un ienicer, îi petrecu o legătură de fier peste gât vânzătorului de păsări şi îi întoarse mâinile la spate dintr-o mişcare.

O mână cu degete de fier simţi ienicerul în jurul gâtului. Se încovoie de durere şi descleştă mâna de pe mânerul hangerului. Filon, proaspăt ieşit pe uşile din dos, rânjea nemilos. Cu pumnul drept îl izbi repetat în tâmplă şi omul se lăsă moale în braţele lui. Celălalt ienicer încercă să încalece dar Albitul înţepă uşor calul de la spate, aşa că ienicerul alunecă în ţărână. Albitul îl călcă pe gât, şi din două mişcări, trânti coada ghioagei în capul acestuia. Numai de două ori, scurt, în trosnet. Apoi se roti şi numai cu privirile îi făcu pe slujbaşii cei răsăriţi de aiurea să dispară în goană dincolo de gărduţurile de şipci din spate.

Haiducii se înşiruiră toţi, iar gloata se răsfiră în toate părţile, stingând larma. Hangiul se prăvăli în

plecăciune, murmurând.

Hangiul: -Înalte feţe de oameni ai răscoalei, preadrepţi lotri, vă rog conteniţi aicea degrabă şi iertaţi muşterii miei. În două ceasuri, trei, garda Paşei cu o sută de călăreţi va năbui hanul şi dependinţele şi ne atârnă de streaşină pe toţi, eu, femeia şi băietanii miei de la bucătarii şi grajduri deopotrivă....

Albitul: -Păi hangiule, stai drept că ne cunoaştem, nu boci, aşa, la vedere! O fi cum spui, dară oaspeţii matale nu au sporit chiar dânşii cearta, batjocorind pe sărmani, aşa, la distracţie? Acu o să ne distrăm şi noi puţin cu averile dânşilor.

Sibienii ieşiră afară şi cu gesturi grăbite cerură să fie înşeuaţi caii. Nimeni nu schiţa nici un gest să ducă poruncile la îndeplinire. Negustorul Sibian cel mai cărunt, îşi scoase pălăria neagră şi păşi în faţă.

Negustorul: -Văd ca sunteţi lotri din miez de ziuă. Acu ce poftiţi, să prădaţi bunurile noastre cinstite de români? Am slugi, cinste am, am putere!

Filon: -Nu ai nimica, aşa să ştii. Mă plictisesc numai să explic ce nu trebuie explicat....Şi mai curmă puţin din tonul ăsta răstit, că îţi tai cozorocul pălăriei pe dată! Aici e banda lui Tache, nimenea nu ne-a învins, împărăţim de aici zi ori noapte până în pădurile Lovrinului, aşa să ştiţi. De ce nu aveţi un glas domol şi o viaţă plăcută oamenilor, ce e cu fudulia asta? Pentru că aveţi doi ducaţi prin buzunare, de aia? Vă retez nasul şi vă pică rangul în ţărână!

Filon roti nervos armăsarul şi acesta se lovi de tânărul ajutor de negustor sibian, care căzu jos, atins.

Filon: -Aici să îmi stai, că îmi păreai tare cocoşel când aţâţai pe sărăntoci să se păruie degeaba! Toţi să aruncaţi aicea pungile cu bani şi alte giuvaeruri!

Codinela se arătă împingând calul, până când pintenii ei se atinseră de ai lui Filon.

Codinela: -Ba lasă-le pungile cu bani, că numai la dânsele le stă simţirea. Să nu ne asemuie cu turcii, noi românii ştim cum să avem o purtare dreaptă. Dar să îşi deie numele toţi, să ştie toată lumea ce oameni sunt şi aşa ruşinea să le fie tovaraşă la culoarea obrajilor! Noi, bani şi aur avem destul, nu ne trebuie nimic de la dânşii !

Sibianul cel cărunt îl pironi cu privirea pe ajutorul lor cel tânăr.

Negustorul: -Ruşine să îţi fie, îmi crapă obrazul acum de faţă cu toţi străinii ăştia, că au grăit drept. Puteam să pierdem tot dintr-o răutate fără rost! Nu te mai iau în călătorii de negoţ niciodata cu mine, aşa să ştii, şi în Cetatea Sibiului o să te fac de ocară la tată-tu, aşa voiu face!

Tânărul nervos îşi muşcă buzele până la sânge. Ar fi izbucnit dar nu avea vlagă în el când îl vedea pe haiducul cel sălbatec.

Din uşile bucătăriilor se înşiruise toată slujitorimea hanului de la mic la mare. Un baiat răsărit, de strângea blidele goale de la mesele nobililor aduse într-un ştergar câteva merinde pe care le întinse haiducilor. Apoi nu conteni să o privească pe Codinela, înflăcărat pesemne.

Albitul zâmbi tainic şi îi făcu cu ochiul fetei.

Albitul: -La răscoală ca la răscoală dar uite ai iar un băiet care nu se deslipeşte de tine.

Se întoarse şi îl privi îndelung pe hangiu care înroşit la obraji se sbuciuma de venirea pedepsei turceşti. Îi aruncă câţiva crăiţari.

Albitul: -Bre hangiule, nu conteneşti cu plânsetele? Uite aici să ai de stricăciuni, dacă vă iartă când or veni ienicerii. În rest cum le spun la toţi, alegeţi odată cu cine sunteţi, cu noi, ce zi de zi vă dăm arginţi şi alte alea, sau sunteţi cu turcii că sunt cu miile, dar

vin şi pleacă cu birul luat. Alegeți români!

Mai toţi muşterii hanului se porniră să plece, eliberând odăile de sus de odihnă. Unii mai sărăntoci azvârleau totul pe măgăruşi şi neîncălţaţi se puneau pe fugă, de râdeau haiducii de aşa grabă.

Sibienii se grupară în jurul carelor, şi în comenzi date cu vorba joasă, se puseră în mişcare. Negustorul cel cărunt plecă ultimul, învârtindu-se în şa de mai multe ori să privească la ceata de haiduci cum nu mai întâlnise şi pipăindu-şi buzunarele şi înclinând capul într-un fel de salut, de nu ştiai dacă e de respect sau supărare înnăbuşită.

Ultimii se strânseră la cai ceata lui Gherontie. Codinela se trase mai în spate iar Filon simţind manevra, înghionti armăsarul lui un pas doi să o acopere privirilor. Semnul tainic pe care fata îl făcuse se transmise la toţi ai lor, neavând nici un gest sau vorbă necuvenită.

Scutierul (aplecat îngândurat pe hăţul calului, şuşoti încet): -Aida-de, ceata de haiduci, până aici ne-ar fi fost, pesemne că avem mare noroc, nu au nici o trebuşoară cu noi….

Hangiul le aduse fără plată două butelcuţe cu apă rece de izvor pentru călătorie şi o duzină de pesmeţi, buni la orice expediţie.

Hangiul: -Drum bun Luminățiile voastre şi nu ocoliţi altă dată hanul Trompetistului, în zile mai cu noroc! Ocoliţi însă luminişul băieşilor de fier din cărările de la apă, acolo cică poate o grozăvenie a fost, un braconier şi-a găsit un sfârşit rău, s-a spintecat într-o capcană singur, rupându-se limba metalului şi tăindu-l. Se zice că aflase tot ce este căprior în munte şi a jupuit fără numar sau încetare!

Gherontie: -Popa Mihai, cu rugăciunile pentru cerbi.

Scutierul tresări şi strânse de căpăstru.

Scutierul: -Să plecăm, Înălţimea-ta! Iară o luăm la drum la ore neprielnice.

Filon îşi ridică scufia şi cu glasul sau puternic: -Să trăieşti Înălţimea-ta, drum bun să aveţi!

Gherontie se întorse căci glasul îi era familiar, poate, sau nu?

Gherontie: -Cu bine şi dumitale, nu cumva greşesc, ori eşti Filon, oşteanul dezertat din poterele bihorene de acum cincisprezece anişori?

Filon: -Aveţi ţinere de minte, înalte Gherontie, eu mi-s, nu aţi uitat de mine nevolnicul, au trecut anişorii şi mi-am stins patimile cu lotrii şi alţii de teapa mea, că altfel strâmbăciunile domnilor nu ma lăsau să trăiesc liniştit...

Gherontie: -La mine în Deva nu este dat edict pe capul nimănui, când oi pofti, eşti bine venit la odihnă şi viaţă ordonată, după cum ţi-o fi vrerea şi gândurile, am zis!

Călăreţii Devei porniră la trap, ridicând colbul de pe drmul pietros. Uşile hanului se zăvorâră şi în mijlocul drumului rămaseră câteva clipe numai haiducii.

Albitul: -Să urcam pe la bordeiaşe, pe drum ocolit. Caii spahiilor să nu ne dea de gol. Zilele astea o să ne întoarcem.

Rândaşul cel tânăr: -Dar ce milostivenie pe ceata aceasta, îi iertăm pe toţi şi nu am mai încasat nimica, vreun gălbior..

Albitul: -Şi ce vorbeşti tu? Ţi se pare că suntem blânzi cu turcii, ori ne-am slăbit braţul?

Codinela mai privi cum bunicul Gherontie îşi continuă călătoria. Amiaza trecuse şi numai o pală de vânt mai adia în ramuri. Haiducii se facură nevăzuţi umblând pe cărări ştiute numai de ei...

Capitolul 4

La aproape 53 de ani, feldmareşalul Eugeniu de Savoya se săturase de condiţiile asediului, aşa că înnecat de tuse ciupi un fursec, printre ultimii, dintr-o casetă de bucătărie găsită cazută lângă lada cu hărţi. Ieşi cu un aer absent din cortul de campanie şi plictisit vorbi singur, fără să se mai ostenească să privească prin ochean soarta asediului de la acele ore....

Eugeniu de Savoya: -Bombarde, bombarde şi înainte şi înapoi. Se tot împing habsburgii în pietrele astea din zid, banii se tot duc, şi dacă eram sigur de victorie, acum mă cam îndoiesc. Departe de mâna Austriei, totul te costa foarte scump....

Oare mă prinde aniversarea tot cu picioarele îngheţate în tabăra asta? Nefericită coardă de oameni au otomanii ăştia în ei, ce să mai fac ca să îi năbuiesc? Nu am un spion, ceva din interior nou....Nu mă pot opri din înaintare, întreaga Europă se uită la mişcările mele şi toţi îşi pun speranţa în campania mea....

Tresări când un copil de trupă cam pleşuv la păr, chelit de o boală a pielii pesemne, îi răspunse piţigăiat, cu glasul unuia care nu prea a mâncat pe săturate de foarte multă vreme.

Copilul: -Păi dacă Împăraţia-ta nu îl cheamă pe Gelică, el ştie nene clenciul Bastionului, jos subt porţile mari cu apă, la intrarea cea mare....Unde bateţi cu bombarda zi şi noapte, Sire.

Eugeniu de Savoya (ţipând): -Generale Tosch, unde eşti? Ce zice copilul ăsta? Nu e nimeni în preajmă, un ofiţer aghiotant?

Din tufişuri apăru generalul, un pic ruşinat şi ştergându-şi de vestonul militar palmele de zor.

Tosch: -Înălţimea-voastră?

Eugeniu de Savoya: - Aici, a grăit ceva copilul, ce

personaj este Gelică, nu pricep?

Tosch: -A, e un sublocotenent, culmea, din cetatea Timişorii Sire, să îl aduc în faţa Domniei voastre?

Eugeniu de Savoya: -Adu pe oricine poţi, şi degrabă, ziua trece de amiază şi nu văd un semn de izbândă, ce mai pregeţi?!

Îngenuncheat, ruşinat şi cu faţa complet neagra de funinginea unei explozii se pare, se arătase la ordin sublocotenentul Gell, Gelică de fapt din curţile Spoitorului, din cetatea Timişoarei.

Eugeniu de Savoya: -Prostii cu eticheta termină, zău aşa, suntem pe front, ia spune băiete, ştii ceva de Bastion, ce eu nu ştiu? Te poţi gândi la o străpungere? De ce nu te-ai înfăţişat de acu o lună în faţa mea?

Gell: -Înălţimea-ta, dacă azvârlim un coş două de crengi cu paie şi îi incendiem exact unde trebuie, acolo subt donjon e o parte slăbită de la umezeală şi garnizoana turcească a pus o spoială de crengi şi scânduri, peretele e şubred, de focul îl atinge, dărâmăm iute peretele undeva la doi metri înălţime de malul noroios....

Eugeniu de Savoya (schimonosit de o ieşire nervoasă): -Tosch, ia câţi oameni vrei şi dă-i bătaie cum spune el, şi fă-l de merit locotenent plin degrabă, decorează-l, că mai stăteam lesne încă cincizeci de zile să tot batem cu bombardele aiurea şi să tocăm banii...

Se întoarse după aghiotant luminat la faţă. Să vie armura şi mantia aia mov şi daţi copilului toate fursecurile Împărătesei....

Oamenii imediat din vecinătate auziră intonaţia veselă a Prinţului şi parcă îi copleşi un imbold entuziast. Ţipară cu intonaţie de izbândă şi unda de zgomot se propagă până la soldaţii care atacară iar Bastionul şi

parcă se însufleţiră mai tare, alergând cu nădejde....

Puseră foc şi dintr-o greşeala, ienicerii din înăuntru erau plecaţi în rond pe sus la donjoane, plictisiţi de atâtea încercări pe ziua de astăzi, aşa că focul pus se răspândi în voie. Supt tablalele de lemn geniştii Imperiului Creştin reveniră şi izbiră în locurile indicate, de clătinară un colţ întreg de zidărie. Ofiţerii văzând isprava, ordonară un atac general de se izbiră iar şi iar în zidărie, cât pe cât să intre peste asediaţi.

Cu inima batând amarnic şi cu ochii plini de lacrimile emoţiei, Prinţul se arătă în faţa trupelor nepăsându-i de cioburi ori de ghiulele şi şrapnele săritoare şi bineînţeles de ţipetele aghiotanţilor îngroziţi de primejdie. Mai greu îi era cu iapa, o ţinea din pinteni, de fapt nu prea se dădea dusă spre sursa de zgomot.

Încă o izbeală şi gata, un colţ de pietrărie se dărâmă înăuntru, spre uimirea ienicerilor de la etaj, care glumiseră până cu o clipită în urmă....Un nor de praf şi fum parcă anunţară izbânda...

Toată oştimea austriacă, se regrupă şi cu îndărătnicie izbi în atac. Pe Înaltul Prinţ îl traseră subt o tabla de geniu, să îi apere viaţa, iar Tosch îl apăra cu sabia, cu mânecile arzând de la focul care se întinsese înăuntru.

Gell şi doi trei soldaţi sumar îmbrăcaţi în zale fără să respecte canoanele stricte militare se năpustiră primii.

După ei, se împinseră geniştii să sporească spărtura şi muşchetarii, care se înfiripară într-un soi de evantaicu muschetele întinse, angajând cu turcii contactul fără zarvă, în clinchetul sinistru al armelor şi pocnetul muschetelor. Cerşetori şi sărăntoci ai cetăţii năvăliră aproape ţipând în gura mare de mulţumire. Comandanții armatei îi presă pe civili în părţile

laterale, căutând să nu fie expuşi degeaba. Gloata însă îi stânjenea în atac şi fără vorbe, caii grei ai cavaleriei înzăuate îi strivi în lături, mărind accesul pedestraşilor îndesaţi sub paveze felurite...Gloata înconjură orice fugar turc, călcându-l în picioare de-a dreptul, scoţând strigăte sălbatice....

Gelică o luă la fugă cu inima bătându-i în piept nebuneşte, numai la gândul că fragedа Codinela e pe undeva în Cetate, prinsă de ieniceri sau în alte situaţii mai grele....

Pe la orele prânzului Doamna familiei, toată plânsă se înfăţişă în iatacul întunecat, unde la biurou şedea Eufrosin.

Tăcură amandoi îndârjiţi, ascultând pocnetul bombardelor Prinţului care băteau neîncetat zidurile cetăţii. Le răspundeau păcănitul pistoalelor turceşti ce puşcau de pe metereze.

Ea: -Ce făcui Eufrosine, blestemată fie aplecarea ta spre îmbogăţire, ce am făcut? Uite, turcii şi zdrenţăroşii izbesc de dimineaţă în porţile noastre. O să năbuiască peste noi şi o să ne gâtuie, şi ce ai realizat tu?

Eufrosin: -Mai taci femeie, că m-ai asurzit cu ţipetele. Ce e să se petreacă se va petrece, nu ai ce face, aia e. Mai bine închide-te degrabă în iatac sus de tot şi trage ivorele la uşi, până trece beleaua, presimt că intră austriecii încoace...

Ea: -Intră austriecii dumitale! (pufni pe nas dispreţuitoare): -Ce să spun! Tot intră de săptămâni întregi dar nu am văzut încă pe niminea, asta este. Numai turcaleţi şi hămesiţii cetăţii...Numai tu cu visele de îmbogăţire de pe urma contractelor cu armata

Princiară, asta vezi, în rest eşti singur cuc. Cine îţi mai calcă pragul Eufrosine? Nici fata nu ai ştiut să o ţii acilea… Cine? Niminea, îţi zic io, şi chiar io voiu pleca, mă duc unde văd cu ochii, plec să te las prada nebuniilor tale… tu nimica, cu planurile tale, secrete…

Vai de capul nostru…Te-a rugat taică-tu să plecăm la Deva în siguranţă, dar nimic, numai tu şi planurile tale de taină, de se alege praful de tot….

Eufrosin: -Ce mă doare, mă doare că ea e plecată şi nu poci să o protejez, în rest, totul ducă-se, ţi-am zis, pleacă femeie, bagă-te cu slujnica în odaia de sus şi închide zăvorul, propteşte un scrin în uşă….

Ea: -Îţi zic Eufrosine, io plec, singur să împărăţeşti în odăile astea, vai de capul tău!

Se auziră ţipete desluşite şi zgomot de lemne rupte. Tresăriră amândoi. Slujnica intră îngrozită. Fără să mai aştepte lămuriri Eufrosin luă din cui pistoletul cel greu şi le împinse pe amândouă afară din odaie, spre iatacele de sus, mai ferite. Era clar, se spărsese poarta de jos şi gloata năbuise în curte, prădând cu neruşinare.

Jos în prima linie primul slujbaş Basoride numai în vestă şi alături de doi rândaşi se băteau cu ienicerii cu doua ghioage de lemn. Un derbedeu trăgea de căpăstru un cal la furaciune pe faţă. Eufrosin se arătă în balcon, zăvorând uşile de pe capul scărilor şi ţinti jos în turci.

Basoride căzu în genunchi. Un ienicer mic de stat îi petrecu laţul de gât şi îl strangula. Asta pe Eufrosin îl scoase din minţi. Desferecă uşile şi dădu să coboare în ajutor dar gloata năvăli sus furând tot ce găseau, vaze de argint, seturi de pocale, chisele de dulceţuri, pistolete de panoplie, tot. Un ienicer uriaş rânji şi cu dreapta îl lovi drept în ochi repetat, cu ură.

Ienicer: -Spune, blestemat de târgoveţ undi e

sacii cu monede? Spui?

Se auzi o cântare turcească şi unii soldaţi tresăriră, erau invadaţi. Dacă nu se prezentau pe ziduri la luptă, cu siguranţă că erau osândiţi la moarte dureroasă cu toţii, iar la ei asta însemna ceva....Numai doi ieniceri dezertori aspri, mai rămaseră să ducă jaful la bun sfârşit. Eufrosin nu reuşi să se apere, scăpă arma din mână când tăişul sabiei lucioase îl împunse adânc în piept. Băli un scuipat cu sânge şi în cădere se mai lovi cu tâmpla de tăblia biuroului.

De sus se auzi un ţipăt prelung de femeie, de îţi ridica părul de groază...Dintr-o lovitură ienicerii crăpară un sipet şi traseră un săculeţ de crăiţari la iveală....

În curte parcă nu mai intra nimeni, dar un nor de fum şi praf inunda toată cetatea. Probabil intrase armata austriacă....În faţa porţilor sparte, două slugi se gâtuiau cu turcii care alergau spre comandanţi şi hoţii toţi învălmăşiţi laolaltă, nu ştiau acum ce să facă, majoritatea erau veniţi la ultima jefuială, cea mai amarnică. Intraseră şi ceva zdrenţăroşi, unii veniţi după aurul târgoveţului, dar dacă îi găseau soldaţii Austriei la jaf, cu siguranţă i-ar fi spânzurat pentru aşa ceva, aşa că acum ce sa facă? Să lase binişor prada şi să se facă nevăzuţi?

Sus în iatac, o slujnică înjunghiată se canonea să se ridice. Ienicerul înroşit la faţă şi cu tunica pătată îi trăsnea în cap lui Eufrosin cu un săculeţ plin de crăiţari iar altul cam pitic de stat îl înţepa amarnic cu un cuţitaş arăbesc în mâini şi în piept, smulgându-i de pe degete inelele de aur groase împodobite cu pietre de pecete romaneşti....

Ienicerul: -Te muncesc în cazne, spui ori nu spui undi e săculeţii cu ducaţi şi kuruşi de aur?

Celălalt ienicer apucă un săculeţ cu bani şi zise:

-Tăcu bombarda, de altfel, ne-au năbuit şi pe noi necredincioşii, să fugim!

Îi dădură lovitura de graţie lui Eufrosin şi săriră de pe scări.

Gelică orbit uşor de petarde şi fum se clătina dar cunoscu drumul pe orbeşte aproape, apăru urmat de primii muschetari austrieci, cucerind uliţa şi pocnind din pistoale orice duşman care nu fugise încă. Ceva zdrenţăroşi se trântiră la pamânt gemând îndurare, îndesandu-şi pălăriile şi fesurile adânc pe cap.

Gelică îi ocoli, sărind peste trupuri, urcă în fugă treptele spre etaj şi lovit de o cizmă în ochi, se dădu cu capul de bârnele scării prăvălindu-se, dar descărcă pistolul la noroc.

Un ienicer ţipă lovit şi azvârli de durere sacul cu bani, ţinându-se de un ochi.

Afară trompetele armatei triumfătoare sunau vestea victoriei. Însuşi Prinţul în darabane de tobe trecea pe uliţă, îndeaproape protejat de ofiţeri, vroia chiar Înălţimea-sa să fie părtaş la ultimele lupte...

Gelică se ridică şi cu greutate intră spre odăi, împingand uşă după uşă căutând pe Codinela.

Cu ochi sticloşi Eufrosin bâjbâia să se ridice, înţepat rău şi cu sângele pe care îl simţea lipicios peste tot.

Un slujitor intră în odaie şi îi spuse lui Gelică: - Nu e Codinela, e dată fugită la haiducii de prin împrejurul Recaşului, la banda lui Tache haiducul, zis. A trecut ceva vreme dar dumneata nu ai mai dat p-acilea, fiind cătană în armata Preaînaltului Prinţ, de ne dezrobi acuma, grăi el încet. Dumnezeu să îl ţie, şi îşi făcu cruce.

Eufrosin: -Tu eşti fiul spoitorului? Şi izbucni în râs, dar durerea nu îl lăsa să se cutremure. Ochii sticloşi îl

ţintuiră şi îşi pierdu cunoştinţa, când îl suiră pe tăblia unei mese. Sluga zbiera de sus la rândaşi să caute un doctor ori ceva spiţer. Sau să ceară îndurare chiar la medicul Prinţului, ceva...Se auziră darabanele tobelor apusene. În dreptul curţii apărură soldaţii Imperiului cu platoşe, se pare că învinseseră!

Norii învălmăşiţi şi amestecaţi unii de alţii erau frânţi, sbătându-se să se rupă în fuioare întunecate, val după val în învârtiri nesfârşite. Toată noaptea spicuiri de vânt rău trosnise iar şi iar, izbind cu putere în porţi. Tinichele uitate afară le jucase ici colo, zăngănindu-le. Acum în loc să se însenineze se mai întuneca şi brusc, rece, ploaia se porni în ropot. Streşinile azvârleau şuvoaie de apă în valuri inegale împroşcând cu stropi mari. Ritmul ploii se mai domoli, dar curgea uniform, cu un ropot surd iar de ai fi stat afară, te cuprindea imediat răceala picăturilor de noiembrie.

Nu trecuseră încă opt ceasuri ale dimineţii când argatul şchiop de la grajduri se tot agita prin curte, căutând să vadă ceva în depărtare.

Codinela se aşeză pe marginea băncii din odaia semiîntunecată. Albitul ungea cu grăsime felii negre de pâne. Îi întinse una în tăcere.

Codinela: -Am visat toată noaptea numai dansuri şi petreceri, cu larmă mare, dar nu stăteam locului în vis, parcă nu aveam loc, mă tot uitam după un om, şi acela se pitea, dispărea, apărea...Ce-o fi? O însemna ceva? Nu i-am văzut ochii în vis, dar parcă privirile lui mă ardeau în pălălaie...

Se auziră caii nechezând mai departe în grajd. Argatul intră repezit cu încălţările mustind de noroi. Filon se juca cu un cuţitaş scobind în marginea mesei.

Fără să ridice privirea, de pe o băncuţă scobită şi peticită în scoarţă de copac, întrebă agale.

Filon: -După cum vrei să ne agiţi, e rea treaba. Aşa cum zdroncăne din picioare murgul cel muşcător, sunt mulţi pe afară…Zii!

Codinela se aruncă la ferestra mică, şi încercă să vadă mai sus, pe drumul din Recaş.

Albitul şopti cu vocea sa tainică: -Peste treizeci, patruzeci, poate mai mulţi, un detaşament întreg, din armata Prinţului De Savoya. Au ajuns şi aici.

Un rândaş: -Să dăm solie, să vorbim cu dânşii?

Filon: -Ce să vorbeşti, eşti tont? Ne-au vândut Recăşenii, de îi ţinurăm cu Tache în bunăstare şapte anişări. Poa' ăştia nu pricep că lucrarăm atâţi ani la gâtul turcilor ….

Argatul: -Putem încă să ne strecurăm prin spate, pe dealul Herneacovei şi după aia să-i trântim pe la spate.

Filon ţârăi din buze şi clătină capul dezaprobator: -Nu-i ştiut dacă ai timp, şi se luminează, te văd soldăţoii, pe noroiul ăla ce e pe mal, nu ai viteză, te mişti greu. Te împresoară ei.

Albitul: -Una şi cu una fac două, e posibil să fie dat edict peste hoţi şi haiducie. E legea Imperială, mai ştii? Codinela, mai bine ieşi pe din dos cu un săculeţ de bani, iei un căluţ şi zbori spre Herneacova la schit cât le ţinem noi faţa, că nici nu bagă de seamă de tine, să nu te ştie nimenea, fă-te scăpată că e păcat de anişorii tăi!

Filon: -Aşa-i Codinela, dă-i şi pleacă degrabă. Mie nu îmi place ce simt, că am părul sculat pe braţe, simt ghinionul, ce mai! Pentru urechile tuturor, aurul lui Tache e vârât în două căldări la baza fântânii de la schit, fântâna aia de udat legumele şi de dat apa la cai, nu puţul ăla cu roată cel nou. Cari scapă, să ia aminte

să nu vie vreun pehlivan să poftească ducaţii noştrii…

Filon se ridică agale şi începu să îşi rânduiască armele, calm şi fără grabă.

Filon: -Oricum viaţa mea a fost o urgie tot timpul….De trei ori m-au pus în fiare, ultima oară jupânaşii cu turbane şi m-am jurat să nu mai puie cineva mânele pe mine viu, că nu mă las. Asta fuse viaţa mea, după povaţa din bătrâni. Când eşti cu lotrii, ziua să faci treabă, meştereală, că ai noaptea sălaş de odihnă, adică în tinereţe să faci zarvă şi viaţă fierbântată, că odată te pomeneşti la bătrâneţe şi să ai la ce te gândii, că multe la mădulare nu prea mai poţi face…

Şi râse molipsitor de îi însenină pe toţi cu tonul său şugubăţ.

Albitul: -Ei, ajunseră-m şi aici. Locşorul de taină se perdu, locul ce de opt anişori ai lui Tache Haiducul îl ţinurăm la fereală. Dumnezeu să îl ierte şi să îi odihnească sufletul şi mânele sale, iată că ne vândură şi sălaşul ista îşi perdu siguranţa, cu ostăşimea asta pe la porţi….

În faţa văioagei haiduceşti se aliniau pe loc peste patruzeci de călăreți cu tricornuri Imperiale. Îşi clincheteau fiarele de colţurile tecilor săbiilor strălucitoare. Comandantul îşi împăturea harta cu porthartul de piele pus în faţa şeii. Toti soldaţii de campanie erau cu expresii nemulţumite, că de, restul trupelor stăteau bine mersi la căldură în Cetate, la civilizaţie, beneficiind de odihnă, numai ei cu surle şi tobe în expediţii aiurea de pedepsire, pedepsirea cui? Se vede că nobilii aceştia ofiţeri au toţi o doagă sărită de li se năzare tot felul de lucruri care mai trăznite şi

aiurite pe care un om normal în frica lui Dumnezeu s-ar feri şi să le viseze.

Pe jos, muiat tot şi înglodat adânc în noroiul galben stătea starostele satului Recaş. Adjutantul Comandantului i se adresă răstit, şi aplecându-se apa i se rostogoli de pe tricornul negru .

Adjutantul: -Zi mă, aci e sălaşul haiducesc? Ezita, parcă nu ar fi băgat caii în mocirla care se întindea înainte.

Starostele ridică braţul şi le arăta bordeiele de neghicit de subt mormanele de cărămizi înmuiate de ploaia necontenită....Din urmă, de pe învârtelile drumului înglodat, se auzi o voce piţigăiată, un bătrânel cu o pânză deasupra capului, zbiera greu de înţeles.

Bătrânelul: -Tache haiducul, la talerii şi ducaţii ce a dat satului, bine îi faci azi că bine ţi-au făcut, că te-au ţinut şi ei ani şi ani, cu lemne şi cu de ale gurii, de halal să-ţi fie! I-ai vândut, mare urâciune ai făcut! Nemernic de om ce eşti!

Locotenentul cel mai agitat, cu mantia desfacută, îmboldi calul şi strâmb caţărat pe panta marginii cărării, se împinse direct în calul Comandantului.

-Măria-ta, ăştia sunt oamenii ce au dat piept cu turcimea de ani buni. Ar trebui recompensaţi, nu traşi prin tăişul sabiei...

Comandantul cu bărbia în piept, ferindu-se de ploaie: -Nu-s ce să spun, ordinul Măritului Prinţ este clar, nimeni nu pradă în Imperiu, să nu existe bande de furi din ăştia, ca ei. Ordinul e dat azi! Pedeapsa e clară: Tăierea....Nu trebuie să existe furi d-ăştia în Imperiu.

Şi trase calul mai în spate, coborând capul iar apa se scurse drept spre faţa locotenentului. Zornairă pintenii şi caii se împinseră unul într-altul, fornăind nervoşi.

Se auziră comenzi, un sergent lovea caii înghesuiţi cu o cravaşă, ţipând alinierea.

Sergent: -În numele Prinţului, faceţi linia, pregătiţi! Se auzi cârâitul cremenelor puse supt cocoşul pistoalelor.

În Timişoara eliberată de armatele Imperiale în una din casele rechiziţionate, locotenentul de merit Gell, îşi căuta rândaşul, singurul care vorbea romaneste. Deschise canatele ferestrei studiind mişcările de prin curţi. Unele lumânări încă fumegau aprinse de cu noapte.

Văzând lipsa patrulelor şi al unui detaşament de cavalerie uşoară, se agită, ţipând de sus. Nu îi răspunse nimeni, soldaţii dezbrăcaţi de mantale îşi terminau masa lenevoşi, lipsiţi de orice voinţă de a face ceva. La un foc de bivuac li se pregătea micul dejun întârziat. Mici negustori locali descărcau lădiţe cu legume proaspete.

Ferestrele Înălţimii-sale, Prinţul, era ferecate, semn că nu ieşise încă.

Gell numai în vestă şi cu centironul neîncheiat alerga prin curţi în neştire. Avea un presentiment rău. Se împiedică de un inel de fontă ciobit, pentru priponirea cailor şi în cădere îşi sparse gura, bălindu-şi gulerul cămăşii albe cu sânge. Ofiţerii de la scară crezură că e un sol pe grabă, văzându-l aşa pătat cu sânge, te gândeai la un atac surpriză otoman, şi îi făcură cale liberă spre comandament, aşteptând vreo veste sau depeşă din spatele frontului. Urcă în fugă treptele şi guarzii îi dădură voie în anticamera prinţului, fără să îl întrebe nimic.

La uşa înaltă unde forfoteau militari diverşi,

unii cu hărţi alţii ocupaţi cu aprovizionarea, grăbiţi să aibă aprobarea prinţului, te împiedicai şi de diverşi negustori locali mai curajosi, dornici de o audienţă.... Toţi se dădură în lături cam speriaţi iar uşile se deschiseră larg, Gell năvălind direct peste Înălţimea-sa Eugeniu de Savoya.

Prinţul era aşezat pe un podium şi un pictor se grăbea să dea primele tuşe de culoare înfăţişând marele om de stat. Din spate un slujitor subţirel îi mai dădea când şi când prinţului cu pudră pe obraji, sulemenind şi gulerele înalte ale costumului roşu cu decoraţii multicolore. Generalul Willhelm Tosch, în cămaşă albă şi cu o diagonală de mătase albastră împodobită de o decoraţie imperială, se întoarse şi recunoscând pe Gell îi făcu semn să vorbească degrabă.

Acesta la inceput de emoţie nu scoase nici un un sunet, îşi trecu dosul palmei peste gura rănită şi începu să bolborosească ceva, dar nu reuşi să zică nimica. De Savoya ridică braţele întrebător şi curios. Imediat un slujitor îi înmână o batistă imaculată lui Gell.

Îngenunche şi îşi sprijuni fruntea de rotocoalele de pe covorul gros. Ridică ochii şi rugător începu…

Gell: -Înălţimea-voastră, iertare pentru nefireasca mea intrare la apartamentele princiare dar am o cerere urgentă pentru Maiestatea voastră!

Generalul şuşoti la urechea prinţului: -Este ofiţerul locotenent Gell, premiat de merit de Domnia voastră, care ne-a mijlocit focul la Bastionul central, ştie toate chichineţele Timişoarei, a copilărit aicea şi Înălţimea-voastră l-aţi înaintat în grad ieri pentru curaj. Vorbeşte perfect germana, româna şi turca, Înălţimea-voastră!

Eugeniu De Savoya: - Gell, vorbeşte degrabă! Ce e cu sângele ăsta pe faţa ta?

Gell: -Am căzut într-un fier Măria-ta alergând în

fugă!

Gell: -Măria-ta, patrulele noastre nu sunt aicea, şi tare mă întreb, nu cumva au pornit din prima zi vreo expediţie de pedepsire prin Timişoara sau în satele dimprejur? Pentru haiducii şi furii din zonă?

Eugeniu De Savoya: -Ai nimerit-o! Eu am ordonat, până la apus din prima mea zi, să nu mai fie picior de haiduc sau răzvrătit în Comitat! Instaurăm dreptatea Austriei!

Gell: -Sire, cu tâmpla jos, vă rog, Sire, daţi un Edict de Iertare pentru hoţii din Recaş Înălţimea-ta, dacă şi de ei e vorba, că tare s-au canonit cu turcii, singurii de aici care de ani de zile au lovit, slăbind Paşa cu atacuri haiduceşti. Niminea din lenevie sau slăbiciune nu cuteza a ridica glasul contra turcimii, toţi aşteptând pe de-alături venirea Măriei-tale mai degrabă decât să facă ceva....

Va implor îndurare de la Luminăţia Voastră, ce sunt pentru puterile împărăţiei trei- patru suflete rătăcite, iertaţi-le viaţa, vă rog, pun chezăşie toată viaţa şi cariera mea!

Eugeniu De Savoya: -Ciudată şi nemaivazută cerere pentru un ofiţer şi aşa nou venit în solda mea, nu ştiu ce să zic, pe o parte mă mânii cu venirea asta lăcrimoasă a unui tinerel cu minţile rătăcite sper nu de prostul obicei al beuturii, dând peste apartamentele mele buzna, plus ţinuta nerespectoasă, desmăţat şi borşit tot de sânge. Ştii dumneata cât îmi bubuie mie capul de durere, că am o migrena de mă ameţeşte? Ştii dumneata că mă soarbe rana asta de la subsuori, îmi curge puroiul şi mă mănâncă cojile tăieturii, sau dumneata eşti rupt de lume? Trânti mănuşile drept pe biroaşul plin de hărţi.

Eugeniu De Savoya: -Pe toţi Sfinţii, cât noroc pe ciuful dumitale de păr...Dis de dimineaţă m-am rugat

în iatac şi după aia am ordonat curăţirea Comitatului, şi de turci şi de hoţi.

Dar când te-am văzut intrând, parcă de sus o voce îngerească mi-a zis poruncitor …Eugeniu, lasă prefăcătoriile şi apleacă-te la rugăminţile băietului ista, că poate el grăieşte adevărat, şi mai lasă Eugeniu tăierile, că de aia Dumnezeu şi Maica Precistă Creştină ţi-a dat astă mare victorie!

În regulă, scrie venerabile Tosch,

-Eu Eugeniu de Savoya ordon ca toţi prinşii şi oamenii duşmănoşi Imperiului să fie cruţaţi la viaţă, băgaţi în fiare şi folosiţi la drumuri şi reparaţii de zidărie, de acum până la terminrea campaniei militare. Dă să o semnez şi pune pecetea, daţi la copişti şi gata!

Gell se ridică şi cu faţa roşie, îngăimă: -De aia Înălţimea-voastră a câştigat, Dumnezeu e bun! Ieşi deandăratelea dărâmând o măsuţă şi împingând curioşii care se buluceau afară….

Coborî câte trei trepte odată alergând, luă calul său şi din goană racolă doi soldaţi la nimereală, un gornist şi un genist, care era împovărat de sculele lui.

Gell: -După mine, ţipă, ieşind toţi trei în tropot din curţile interioare….Soldaţii de la foc clătinară din cap, mulţi înnebuniseră cu războiul ăsta, îşi pierdeau minţile şi tineri şi bătrâni, zilnic câte unul dispărea…. Sau se atârna în ştreang singur singurel, sau dezerta, plecând aiurea peste dealuri, nici unul neapucând ziua de mâine teafăr. Probabil înnebunise şi ofiţeraşul ăsta de oboseală…

Gell o luă în trap forţat îmboldind calul în neştire şi căutând să nu rămână ceilalţi doi prea în spate, să ţină cumva toţi ritmul. Îşi încopcie haina ce o dobândi la noroc din tabără. Vântul le aşternu drept în faţă picături mici de ploaie ce începeau să cadă uşurel…. În marginea cetăţii ultima patrulă imperială verifica

oamenii. Le strigară ceva, nimeni nu înţelese dar cei trei galopau acum pe drumul pietruit şi ud care ducea la cartierele de dincolo de şanţul cu apă al Bastionului.

Mulţime de cerşetori, răniţi, robi ori vânzători ambulanţi se avântară printre picioarele cailor, cerşind şi ei un bănuţ.

Un zdrenţăros mai curajos se atârnă de căpăstrul calului gornistului, ţipând după o danie, ceva. Gornistul trase de căpăstru şi calul nervos, se cabră, alunecând pe caldarâmul umed. Cerșetorul iute vârâ mâna după desaga atârnată. Soldatul luă cravaşa şi îl plezni peste mâini. Gell se opri, şi din puterea calului trânti la pamânt cinci şase cerşetori, luindu-i apărarea omului său. Din izbitură calul gornistului se lipi de zidul unui turn din piatră şi gornistul îşi strivi piciorul drept de pietrele colţuroase.

Gell: -La o parte, loaze ce sunteţi, suntem patrula Prinţului! Necuratul mă ţine pe loc. Ce, eşti rănit?

Gornistul cu faţa albită de la durere, se lipise de gâtul calului. Piciorul îi sângera peste pantalonul alb imaculat. Cerşetorul îl buzunări pe rănit cu neruşinare. Soldatul genist ii trânti cu tocul lopeţii militare peste cap.

Genistul: -Piei d-aci! Maică, dar sunt mulţi!

Gell: -Gornistule, nici cinci paşi nu am făcut! Uite colo, văd detaşamentul porţii cetăţii. Du-te înapoi, fă-le semn, n-ai ce face, ai rana urâtă! Caută spiţerul Prinţului să te oblojească, când mă voi întoarce o să te caut! Roti calul în cerc împingând cerşetorii la marginea drumului.

Împinse pintenii şi împreună cu genistul, se mistuiră în pâcla ploii, pe drumul spre satul Remetei.

Pe dealul Recaşului cam fără chef, soldaţii îşi strânseră chingile şi în pofida ploii necontenite armară muschetele. Luciul tăişurilor săbiilor contrasta cu întunecimea ce se lăsase de la nori. Se auzeau foşnetele bandulierelor de piele şi ţăcănitul armelor. Apoi detașamentul se înşirui ordonat, pătrunzând pe drumul spre sălaşul haiducesc. Copitele mai lunecau în noroi, caii se mai atingeau unul de altul, locul era strâmt şi lunecos. Sus, pe culme, se aşezară în formaţie de bătălie, zuruiră tobele şi gorniştii traseră un semnal scurt, de speriară ce corbi stăteau prin arboret ferindu-se de ploaie.

Un fir slab de fum, se abătea împins de vânt, făcând aerul şi mai greu ….

Primul de-an călare ieşise Filon, care dezbrăcase orice cămaşă rămânând gol pe ploaia rece, insensibil la frig şi îşi prinsese în doi bumbi numai vesta de piele. Ţinea pistoalele pregătite, şuşotind tainic roibului… Lângă el în dreapta se aşezase Albitul, cu pistoletul uriaş şi cu hangerul ciobit la vedere. În centru dar la un pas mai în urmă, Codinela, parcă ascunsă sub o vestă ciobanească cenuşie şi acoperită cu o căciulă de modă muntenească, scurtă, să se apere de ploaie. Mai erau fraţii muţi pe de lături, iar caii jucau neliniştiţi în noroi. Argatul şchiop venea din lateral, completând linia, urmat de rândaşul cel cu faţa mai tuciurie, de îl bănuiai că e desrobit din cela, din gropile ţiganilor….

Filon: -Ăştia bat darabanele, soarta ne-au pus în cui! Ori cu turcii, ori cu ăştia, tot una!

Dinspre grajduri veni în tropot un armăsar negru, calul lui Tache Haiducul şi necheza, fornăia într-una agitat, punându-se la locul lui, lângă caii ceilalţi. Simţise agitaţia luptelor, miros de bidivii străini şi nu

înţelese de ce nu îl înşeau şi pe el. Lovise cu picioarele uşile grajdului până se eliberase, iar acum agitat, îşi juca picioarele din faţă în noroi, împroşcând pe ceilalţi cu stropi grei, dornic de atac.

Filon: -Ce fuse Albitule şi viaţa asta? Ia spune? Cine o să mai ştie de noi? Peste un an o să dea cu plugul pe aici şi nimenea nu o să mai spuie de haita lui Tache!

Albitul: -Ba o să cânte fetele pe la iarmaroace cântecul lui Filon, şi vor face dans şi horă pe numele tău, nu ai să pieri aşa, cu una cu două!

Comandantul se trase mai în faţă, îşi înfipse tricornul de fetru mai adânc pe cap şi maiestuos ridică sabia. La comanda sa, trupa porni în galop la atac în formaţie, ţinând prima linie ordonat.

Filon (cântă): -Foaie verde, un mesteacăn
Cine poate, să stea ţeapan!

Cânta el tare şi strangulând căpăstrul porni nebuneşte înainte neînfricat. Odată cu el, ceilalţi se porniră sălbatic, în zornăitul armelor. Primul dintre toţi, calul lui Tache se avânta fără greutatea unui călăreț, cu ochii pironiţi pe armăsarii nou veniţilor, drept în faţă gata să muşte.

Albitul murmura, aşezându-se oarecum în preajma Codinelei, acoperindu-i flancul: -Ce fuse şi viaţa ista, numai suferinţe! Fetico, stai în stânga mea şi trage când îi ai în faţă!

Fluieră scurt pentru cal, care înţelese şi se iuţi sălbatec pe deal.

Se sloboziră primele focuri de armă, toate odată, unele muschete nu declanşară, era prea ud afară şi cremenea nu dădea scânteie, sau praful de puşca se umezise....Filon se izbi în patrula austriacă de căzură doi cai şi se auziră gemete de durere. El însuşi contorsionat căzu printre ei, trântind al treilea soldat

jos, supt greutatea sa şi cu mâinile goale îl apuca de beregată. Atunci declanşară muschetele foc şi săbiile străluciră. Când trase Albitul, glonţul trânti doi soldaţi ca şi luaţi de furtună. Austriecii se poticniră pierzând trupeţi, dar cu obicinuirea ostaşească ordonată, îi înconjurară, proptindu-şi caii mari unii în alţii. Albitul sări pe calul comandantului retezând cu hangerul tot ce atingea, nimeni nu mai văzuse aşa stil sălbatec de a lupta. Scoaseră şi ei baionetele şi pumnalele, numeric sufocând haiducii.

Ploaia contenise, ici colo o picătură mai luneca stingheră. Soldaţii austrieci care supravieţuiseră descalecară mânjiţi de sânge. Încropiră un foc din vreascuri şi strânseră armele şi muschetele.

Rămăseseară cam o duzină, conduşi de un sergent, şi acela cu o mânecă de veston smulsă şi cu sângele podidind din cizmă. Ofiţerii cei mari nu supravieţuiseră.

Dintre haiduci nu mai era nimeni. Albitul subt ploaia de tăieturi căzuse în genunchi mai întâi. Cântase şi fluierase cu sângele podidindu-i pe gură, strângând măciulia pistolului. Durerile îl ameţiră şi în ochi i se părea că vede cai frumoşi alergând pe tăpşane în zile de vară, cai pe care îi iubise nespus. Acum zăcea rupt la toate oasele, îngropat în noroiul cleios. Calul lui Tache Haiducul, şchiop şi cu o rană pe crupă, se sălta încercând să suie malul.

Dinspre îndepărtatul codru al Herneacovei se auzeau clopotele schitului, Părintele Mihai împreună cu trei monahi se chinuiau să găsească o cărare uscată să urce pe platou, să vie să îndeplinească cele cuvenite pentru oamenii lui Tache, ce creştinește trebuia făcut.

Câţiva oameni mai inimoşi din satul Recaşului veneau cu tărgi din scânduri în pripă făcute, căutând să intre la locul zarvei spre a întâmpina venirea jefuitorilor

şi a altor zdrenţăroşi şi alţi braconieri dornici să prade hainele şi averea haiducească.

În goană neobosită cu armăsarul numai sudoare şi spume locotenentul Gell ajunse la locul luptei. Tremurând de emoţie şi de nervi, cu hainele apă, vazând soldaţii aşezaţi înţelese din prima că totul se sfârşise...Nu îi venea să creadă ce ghinion are, cât alergase degeaba, maşinăria războiului şi sinistrele ei angrenaje lucrase împotriva lui cu totul....Cu toată zbaterea şi îndârjirea lui....

Îi ocoli şi încercă să urce malul dar calul obosit, alunecă în noroi şi se răsturnă. El sări miraculos şi căzu în genunchi, înnămolindu-se până spre piept. Urcă în patru labe cum putea disperat. Ce să mai caute, pe cine să caute, aici unde totul era înnoroit şi lutos?

Dintr-o groapă se auzea un geamăt. Glasul lui Filon răzbătea când şi când, mai tare sau mai încet, parcă silabisea un cântec de haiduci....Nimeni nu îl auzea de aproape ca să îl înţeleagă...

Filon: -"Oare veveriţa de sare-n pom
Ştie ea ce o fi un om? "

Cânta el bolborosind. Numai faţa îi mai ieşea din mocirlă, cu degetele încerca să îşi croiască drum afară din strânsoarea noroiului galben dar nu făcu nici o mişcare, durerile îl ţintuiau pe loc. Părea înveselit, cu toate împunsăturile care îl măcinau fără încetare. Privea neînţelegând cum fusese aşa prins în cleşti de noroi....Durerile însă îl dovediră pentru o clipă, gura i se umpu de sânge şi nu reuşea nici să scuipe, nici să înghită...

Genistul urcă şi el malul şi încerca să vadă dacă mai e cineva supravieţuitor, fie din armata imperială fie dintre oamenii aceştia, oricine ar fi fost ei ....

Un pârâiaş cu apa strânsă de la ploaie se forma mai sus printre urmele copitelor cailor şi se pornise şerpuitor la vale cu fire de iarbă smulse şi apa ajunse la faţa lui Filon, înnecându-l trecând mai departe…. Neputând să se mişte, să scape, se încovoie să respire cumva, degeaba însă, strânsoarea lutului era mai puternică…

Se sbuciumă cât putu dar nu se mişcă deloc să se elibereze cât să traga puţin aer. Mai silabisi ceva, bolborosind dar apa murdară amestecată cu urină de cal şi urme de lut galben îl sufocă iar şi iar.

În curând nu se mai auzi dinspre el nimic…. Nimic…

Pe deal un soldat privea mut caii care se îndepărtau prin tufişuri răniți poate de moarte şi se gândea la ce risipă de vieţi şi dobitoace deopotrivă cu tot războiul acesta neîncheiat niciodată. Trebuia cineva să îi zică Prinţului cele cuvenite şi adevărate, nu numai filfizoni din aceia cu plecăciuni de curte….

Codinela vedea lumina şi simţea o pâlpâire în pântece unde doi plumbi o ţintiseră din prima. Cerul era lucios şi se încăpăţâna să urmeze cu ochii după păsări care în zbor păreau că stau pe loc. Iar şi iar le ţintuia cu privirea. Ba i se părea că auzea glasuri de copii şi se făcea că e iar copil, vedea mâinile de băieţandru ale lui Gelică cum jucau prinsa împreună. Ce a fost vieţuiala asta, şaptesprezece ani, cum se duseră, ce văzuse ea, ca un zbor?

Gell stand în genunchi o descoperi pe Codinela din întâmplare şi noroc. Fata nemișcată, zăcea înfiptă în noroi ca într-o haină. O ridică binişor desfăcându-i foaie de noroi dupa foaie de pe faţă şi piept de parcă o dezvelea.

Dar se scurgeau amandoi înapoi în mocirlă şi nu găsi nimica să se ţie fixat pe loc. Mâinile nu se apucau

de nimic, rămânea cu iarba între degete.

Calul ei, armăsarul cel negru, fornăind binişor, se apropie şi stătea nemişcat ca o pavăză contra vântului. Gell se agăţă de catarama căpăstrului şi nu îi mai dădu drumul, cu ochii să vadă dacă fata mai respira, sau i se năzare lui că e vie, chit că era toată numai sânge la pântece…Mai simţi răsuflarea ei uşoară şi pieptul i se inundă de bucurie, o trase cât putu mai sus pe genunchi şi îşi învârti privirea dupa vreun ajutor de la genist, sau a altcuiva…

Gell: -Ajutor, hei, nu vine nimeni să mă ajute?

Genistul aluneca în genunchi dar se ridică, încercând să se apropie. Făcu semn la un soldat să vină să îi ajute, dar nimeni nu îi răspunse.

Se mai întoarse şi cu mâinile la gură le strigă soldaţilor de ordinul Prinţului. Le iertase viaţa haiducilor, dar nu se ştie daca mai era vreunul viu….

Unul dintre soldaţi descoperit de tricorn, ridică mâinile a neputinţă, înştiinţarea venise prea târziu…

Plictisit se ridică să vină să îi ajute, călcând greu, că îşi scrântise piciorul în încăierare…Un altul se ridică de la foc.

O pală de vânt se iscă dinspre vale, săltând frunze şi ierburi mici cât şi picături de ploaie . Sus pe culme caii supravieţuitori se împingeau unii în alţii neştiind ce să facă. Peste cătunul Recaşului norii se subţiară în făşii vineţii din ce în ce mai răzleţe….Vântul stingher batea uşor prin ramuri, aducând miros de fum şi zgomotul clinchetitului de arme…..

Sfârșit